

ŽIVA ZAJEDNICA

Zdravo, Marijo, milosti puna

Gospa Uskopaljska
Foto: A. Batinić

10 godina
kasnije
Vera kao
ljubav
Perspektiva
misija
Die Kirche
nacht
für Spaß
Sežnja
za rodnim
majem

Doista, braćo, dajem vam do znanja
Evandjelje koje sam propovijedao
nije ljudska stvar,
niti ga ja primih
niti naučih
od nekog čovjeka,
već objavom
Isusa Krista.

(Apostol Pavao, Gal 1, 11–13)

Budućnost misija i iseljeničtva

Dragi čitatelji!

Po našim vijestima i prilogima iz hrvatskih katoličkih zajednica sigurno ćete zapaziti da je u njima počela dinamična pastoralna aktivnost: vjeronauk, tečajevi, probe, priredbe, pobožnosti, škola na hrvatskom jeziku...

Usred te pojačane aktivnosti, koja je ionako znakovita za ovo doba godine, hrvatski svećenici i pastoralni suradnici održali su svoj godišnji pastoralni skup u Vierzeheiligen (11.–14.10.). Glavna tema skupa bila je: „Stanje i perspektiva hrvatskih katoličkih misija u SR Njemačkoj“. Dostojnu pozornost skupu dale su obje Crkve, kako mjesna njemačka, tako i naša domovinska. Predstavljali su ih naime ljudi (biskupi i prelati) koji se po svojim funkcijama izravno bave i koji su odgovorni za dušobrižništvo naših vjernika u ovoj zemlji.

Radilo se i raspravljalo o vrlo važnoj i životnoj temi. Tema se, dragi čitatelji, tiče i svih vas koji se nalazite u inozemstvu. Što će biti s vama i s vašom djecom na pragu trećega tisućljeća? Hoće li vaša djeca, dakle članovi druge i treće generacije, ostati zauvijek u ovoj zemlji? Hoće li ostati vjerni Bogu i Crkvi? Hoće li se, nakon eventualnog ukidanja pojedinih hrvatskih katoličkih misija, uključiti u vjerski život mjesne Crkve? Pitanja je mnogo. Na njih ćete najbolje odgovoriti vi i vaša djeca – svojim životom. Možete nam se javiti svojim razmišljanjem o toj temi.

Listopad je mjesec posvećen Gospi, pa je ovaj broj u njezinu znaku. Preporučamo posebice naš članak o vjeri i životu, odnosno o vjeri kao ljubavi, našeg suradnika iz Rijeke dr. Ante Tamaruta.

Mir i dobro!

Uredništvo

ŽIVA ZAJEDNICA LEBENDIGE GEMEINDE

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42
Tel. (0 69) 95 40 48-0
Fax (0 69) 95 40 48 24
E-Mail: kroatenseelsorge@t-online.de
ZIVA.ZAJEDNICA@t-online.de

Herausgeber/
Izdavač: Kroatenseelsorge in Deutschland

Verantwortlich/
Odgovara: Josip Klarić

Chefredakteur/
Glavni urednik: Anto Batinić

Redaktion/
Uredništvo: Stanka Vidačković, Jura Planinc,

Ivek Milić, Jozo Sladoja, Jozo Župić

Mitarbeiter/
Suradnici: Željka Čolić, Dijana Tolić, Alen Legović,

Marko Obert, Vlatko Marić

Layout: Ljubica Markovica

Litho +
Seitenmontage: Fotosatz Service Bauriedl

64546 Mörfelden-Walldorf

Druck: Spenglers Druckwerkstatt GmbH

64572 Büttelborn

Jahres-
bezugspreis: DM 30,- incl. Porto (s poštarijom);

za ostale europske zemlje: DM 40,-

za prekomorske zemlje: DM 60,-

Bankverbindung: Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01)

bei der Frankfurter Sparkasse

Piše: Anto Batinić

Deset godina kasnije

Prije 10 godina su na vrata istočnoeuropskih zemalja pokućale ideje slobode, demokratizacije i europskoga jedinstva. Sloboda znači odgovornost ne samo političara, nego i birača. Gdje je ta odgovornost kod Hrvata u BiH kad se zna da ih se još 77% nije registriralo za lokalne izbore 2000. godine?!

U Njemačkoj je proteklih dana, osobito početkom listopada, obilježena 10. obljetnica ujedinjenja, odnosno uklanjanja željezne zavjese prema bivšem istočnom socijalističkom i sovjetskom bloku. Prije probaja zloglasnoga berlinskoga zida Nijemci su se prisjetili demonstracija u Leipzigu i drugim gradovima, kao i bježanja u Mađarsku i njemačku ambasadu u Pragu, te dopuštenja da otputuju u zapadnu Njemačku. Bili su to dani početka sloma zločinačkog komunističkog sustava i uspostavljanja nade u izgradnju novoga svijeta, osobito nove Europe.

Te se scene još i danas promatraju gotovo s nevjericom. Potrebno je naime da prođe nekoliko generacija, koje nisu osobno doživjele „ideologiju zida“, kako bi se i taj povijesni prevrat, s povijesne distance, promatrao objektivno i bez emocija.

Već se sada može kazati da je najveća blagodat tih promjena sprječavanje izbijanja novoga rata. Tada je zaista izbjegnuto veliki rat, možda čak i onaj najkatastrofalniji, nuklearni. Za takav ishod zaslužni su mudri ljudi, ali i definitivni kraj jednog neljudskoga sustava, koji je mnogim narodima i državama nametnut po svršetku II. svjetskog rata. Pritom se ne bi smjelo zaboraviti da je taj sustav posebno teško načet mnogo ranije, izborom pape Poljaka i poljskim pokretom „Solidarnosti“.

Druga vodeća ideja bila je ideja slobode (puke fizičke slobode, političke slobode, slobodnoga ekonomskoga tržišta). „Konačno sloboda!“ – uzvikivali su tih dana pred kamerama brojni istočni Nijemci, koji su preko 40 godina živjeli (kao) u kavezu. Ta ideja slobode proširila se potom na sve zemlje bivšega istočnoga bloka. Ustajali komunistički režimi padali su tih i sljedećih mjeseci pod teretom vlastitih laži. Raspao se i moskovski „mozak“ takvoga sustava i bloka. U većini slučajeva sve je srećom prošlo bez krvi.

I treća, već nagovještena, ideja, bila je ideja novoga svijeta, odnosno nove slobodne i ujedinjene Europe. Kako se zanosno tih dana govorilo i pisalo o blistavoj zajedničkoj i slobodnoj europskoj budućnosti!

Od tog velikoga povijesnoga obrata prošlo je već deset godina. Mnogo se toga promijenilo. Većina se ljudi u Europi, pa i u bivšim komunističkim zemljama, privikla na novu situaciju, iako Europska Zajednica sporo i teško otvara svoja vrata. Ideje slobode i ujedinjene Europe sada se same po sebi razumiju. Kod većine ljudi, i to se mora reći. Postoji naime uvijek neodređeni postotak ljudi koji s nostalgijom gleda na navedenu prošlost. To je donekle psihološki i razumljivo, jer je propali sustav pružao ljudima fiktivnu stabilnost i sigurnost. Sloboda se oprezno dozirala i kontrolirala, a vlast je bila svemoćna i beskompromisna. Time se u ljudima ubijala svijest odgovornosti i kreativnost. Samo naime slobodan čovjek može biti odgovoran i kreativan. Upravo to i danas pada teško tom postotku ljudi u bivšim komunističkim zemljama. Zato ne začuđuju podaci anketa prema kojima čak solidan postotak Nijemaca želi povratak zida ili čezne, odnosno žali, za propalom bivšom istočnonjemačkom državom.

A kod nas? Kod nas je, po običaju, išlo sve, nažalost, drugim i tragičnim tijekom. Kad se pokazalo da sloboda znači narodnu suverenost i samostalnost, dakle raspad bivše zajedničke umjetne državne tvorevine, velikosrpska ideologija je, uz prešutni blagoslov više zapadnih sila, otpočela strašnu ratnu agresiju na sve koji su joj se usprotivili. Nakon mnoštva zločina i etničkoga čišćenja, poznato je kako je sve završilo. Hrvatski narod, iako teško pogođen ratnom kataklizmom, izborio se za svoju slobodu (u Hrvatskoj više, u BiH je još sve neizvjesno). U međuvremenu se dakako mnogo toga dogodilo, kako nabolje, tako i nagore. Mnogi su zloupotrijebili slobodu i demokraciju; mnogi ni danas nisu svjesni u čemu je smisao zajedništva i općega dobra. Otuda kod nekih i nostalgija za nekadašnjim vremenima. Mnogi ne znaju što to znači rast, odgoj i razvoj u slobodnom društvu. Kako primjerice protumačiti vijest da se za lokalne izbore 2000. godine u BiH nije registriralo 77% hrvatskih birača!? Za mlade generacije će sloboda i demokracija biti, nadajmo se, samorazumljivi. Dotada se i hrvatski narod mora uporno boriti za ideje koje su promovirane prije 10 godina. U njima je spas. ■

STANARSKA PRAVA (II)

Može li se „kazniti“ stanodavca?

U pravilu stanarinu možete smanjiti („Mietminderung“) zbog mnogo stvari. Za različite prigode, utvrđeni su i različiti postoci. Primjerice, ako vam je balkon neupotrebljiv, ako u stanu ima mrava, ako ste neko vrijeme ostali bez grijanja zaslugom stanodavca (nije na vrijeme nabavio lož-ulje za grijanje), ako dulje od mjesec dana ne radi parafon, ako se ugrađuju novi prozori pa ste ostali bez trećine dotadašnje veličine prozora i dovoljno svjetla, ako zaslugom stanodavca niste mogli koristiti vodu i sl. Recimo, za nemogućnosti korištenja balkona stanarina se, ovisno o veličini balkona u odnosu na stan, može smanjiti između pet i 15 posto, sve dotle dok je balkon neupotrebljiv. Ako je parafon pokvaren mjesec dana, stanarinu možete smanjiti pet posto i sl.

Što spada u „Schönheitsreparaturen“?

Renoviranje stana odnosno „Schönheitsreparaturen“ moraju biti utvrđene ugovorom. Ako ste renoviranje utanačili, morate ga i obavljati. U „Schönheitsreparaturen“ spada: krečenje, tapetiranje zidova i stropa, bojanje poda i radijatora, uključujući i cijevi radijatora, bojanje unutarnjih vrata, kao i prozora i ulaznih vrata s unutarnje strane te odstranjivanje kamenca. Struganje i učvršćivanje parketa ne spada u obvezu renoviranja. U to ne spada ni promjena tepihona kojeg je postavio stanodavac.

Za reparatione, ako su utvrđene ugovorom, postoje i zakonski rokovi. Svake tri godine potrebno je radove obaviti u kuhinji i kupanici, a svakih pet godina u dnevnoj i spavaćoj sobi, hodniku, ulaznoj prostoriji i u toaletu. A u ostalim prostorima svakih sedam godina. Ako je stanar dužan renovirati, tada se u takve poslove zakonski priznaje „srednja kvaliteta“, što znači da renoviranje ne mora obaviti onako kako bi to učinio pravi majstor odnosno stručnjak za te poslove.

Kako se pravno zaštititi?

Odvjetnici su prilično skupi, a procesi mogu trajati dugo. Čak i kad je pravda na vašoj strani, dugo treba čekati na presudu i na to da vam stanodavac plati troškove procesa ili da od njega zbog nečega dobijete obeštećenje. Savjet: učlanite se u „Mieterbund“ – udruženje za zaštitu stanara. To godišnje stoji nešto više od

stotinu maraka. „Mieterbund“ preuzima komunikaciju s vašim stanodavcem te vi uopće više niste dužni s vašim stanodavcem pregovarati ili se eventualno svađati i dokazivati mu da ste u pravu. Ako s njim imate problema, dovoljno je pisмено se potužiti „Mieterbundu“, pa čak i usmeno. Udruženje stupa u kontakt sa stanodavcem i obavještava vas o svemu što poduzima te vam šalje sve odgovore stanodavca, a koji je „Mieterbundu“ dužan odgovoriti na vaše prigovore i pri tužbe. U pravilu, stanodavac se tada ne usudi prema vama postupati izvan zakona, jer zna da imate zaštitu. Ukoliko bi došlo do sudskog procesa, „Mieterbund“ vas pravno štiti i snosi troškove suda do iznosa od čak 25 000 DM. Vi tada plaćate svega simboličnih 250 DM.

Ujedno u „Mieterbundu“ saznajete tko u slučaju spora ima pravo i na čijoj je strani zakon. Udruženje vam šalje i svoj mjesečnik u kojem često ima niz savjeta o pravima stanara, kao i o aktualnim presudama na relaciji stanar – stanodavac. Ako želite saznati više o pravima stanara, možete za 7,50 DM (+ 3,- DM – poštanski troškovi) naručiti posebno izdanje časopisa, naslovljeno: „Mieter – Dein Recht“. Adresa: DMB-Verlag, 50926 Köln. No, to se može i kupiti u mjesnom „Mieterbundu“ (adresa u tel. imeniku ili u „Gelbe Seiten“). Za istu cijenu od 7,50 DM (+ 2,- DM poštanski troškovi), na istoj se adresi mogu nabaviti i priručnici sa sljedećim naslovima: „Kündigung und Mieterschutz“, „Wohnungsmängel und Mietminderung“, „Die zweite Miete – Viel Streit um Heizung und andere Nebenkosten“, „Alle Mieterrechte auf einen Blick“, „Geld sparen beim Umzug – Mietvertrag, Renovierung, Kautions, Maklerprovision“, „Das Mieterlexikon“ (550 stranica) stoji 20,- DM, a u njemu su prema abecednom redu navedena sva bitna pitanja o pravima i zaštiti stanara.

Rođendan na balkonu, terasi, u vrtu?!

Veselice možete prirediti i na balkonu, i u vrtu, ako ga imate pravo koristiti, kao i na terasi. No, pjevati, svirati i stvarati buku smijete najkasnije do 22 sata, a potom se u vidu mora imati „noćni mir“. U obiteljskim kućama („Einfamilienhaus“) može se i nakon 22 sata nastaviti sa slavljenjem u povrtnoj kućici ili pak prijeći u podrum. Zbog pretjerane buke nakon 22 sata, ako vas susjedi prijave,

sljedi kazna za narušavanje mira. Također na svim ovim prostorima smijete roštiljati (čak i na balkonu) pod uvjetom da dim ne ulazi susjedima u stan. No, dim se može spriječiti ako se koristi električni gril, kao i ako se meso prije pečenja uvijek u aluminijske folije. Susjedi ipak jednom godišnje u trajanju od šest sati trebaju za to pokazati toleranciju, a također i jednom mjesečno ako im 48 sati prije najavite roštiljanje. Ako je stan u vašem vlasništvu, imate pravo roštiljati šest puta godišnje, s tim da to činite na rubu vrta. U različitim mjestima je roštiljanje različito regulirano, pa se valja prethodno obavijestiti o pravima i obvezama.

Smiju li se držati kućni ljubimci?

Kućne životinje se, u pravilu, smiju držati. Za dopuštenje ne treba pitati susjede, ali stanodavac vam pod određenim okolnostima za to mora dati suglasnost. Naime, u ugovoru o najmu stana može postojati i odredba da se psi i mačke ne smiju držati, ili da je to moguće samo uz suglasnost stanodavca. No, ako to nije regulirano ugovorom, podrazumijeva se da je „normalno“ držati psa ili mačku, primjerice u unajmljenim obiteljskim kućama. Pritom, ipak, valja biti oprezan. Pretjerano oglašavanje psa neće biti tolerirano. Morate brinuti o tomu da vaš pas laje u najmanjoj mogućoj mjeri, posebice između 21 i 7 sati, što se smatra vremenom noćnog mira, kao i u vrijeme podnevnog odmora te nedjeljom i blagdanima. Povremeno „normalno lajanje“ se tolerira.

Valja paziti i gdje životinje obavljaju nuždu. To, svakako, nije dopušteno pred susjedovim vratima i u prolazima koje koriste i drugi. Ako kuća u kojoj stanujete, uz druge podstanare, ima i vrt, u njega vam je dopušteno postaviti pasju kućicu, da za to ne pitate druge stanare i stanodavca. Ptice, recimo kanarinci, mogu se uvijek držati, bez obzira što piše u ugovoru u najmu. No, ako se drži previše ptica koje stvaraju „buku“, recimo u kavezu na otvorenom, susjedi nisu dužni trpjeti tu „buku“. Mačke su „posebna priča“. Njih se ne može prisiliti držati isključivo u kući. No, susjedi ih također ne moraju trpjeti. Smiju ih otjerati ispred svojih vrata ili sa svoga posjeda, ali susjedu ne mogu zabraniti njihovo držanje kao ni to da ih pušta izvan stana/kuće. No, to vrijedi za vašu jednu do dvije mačke. Imate li ih više te one susjedima „idu na živce“, zakon neće biti na vašoj strani.

Priredila: Marijana Koritnik

Vjera kao ljubav

Nije li, možda, prejednostavno misliti da su vjera i ljubav jedno te isto?! Nije, naime, uvijek točno da voli-

mo one kojima vjerujemo. Čest je, zapravo, slučaj da pojedine osobe poštujemo zbog njihove stručnosti i znanja; divimo se, pa čak i služimo rezultatima njihovog rada, no, ne osjećamo posebnu potrebu za njihovom blizinom. Ne dovodimo, dakle, u pitanje njihov autoritet na određenom području; priznajemo vrijednost i značenje njihovog rada, no, ne mislimo da bi nam prijateljstvo s njima ispunilo želju srca.

S druge strane, možemo, iz iskustva reći da pojedine osobe volimo i zadovoljstvo nam je biti u njihovoj blizini iako nemaju neki značajniji položaj u društvu, ne pišu znanstvene studije, niti su na naslovnica tiražnih novina. Ima nešto u nama, odnosno, u njima što nas privlači, stvara ugodno raspoloženje, pruža određenu sigurnost i zadovoljstvo. Dok ne čeznemo nužno za blizinom onih koje poštujemo, dotle je, gotovo, nemoguće nekoga ljubiti a ne čeznuti da ga vidimo, dodirnemo i budemo u njegovoj blizini.

S tog nam se gledišta nameće pitanje, nije li, možda, naš odnos prema Bogu, barem što se jezika tiče, jednostrano i prenaplašeno označen kao vjerovanje: „Vjerujem u Boga Oca“, „Vjeruješ li u Isusa Krista?“. Budući da prva i najveća zapovijed glasi: „Ljubi Gospodina Boga svoga...“, zašto ne bi temeljni izraz našeg odnosa s Bogom mogao započeti riječima: „Ljubim Boga Oca svemogućega...“, ili pak u dijaloškom obliku kao pitanje „Ljubiš li Isusa Krista?“. Zar je tek slučaj što je Isus Petra na kome je sagradio svoju Crkvu umjesto „Vjeruješ li u me?“, tri puta upitao „Ljubiš li me?“ (usp. Iv 21, 15–17).

Ljubav je čudotvorna

Petar je, očito, volio Učitelja. Pokazao je to i onog jutra kad je nakon cjelonoćnog uzaludnog ribarenja na njegovu riječ ponovno bacio mrežu (usp. Lk 5,5). Petar je, zacijelo, iz ljubavi prema Isusu učinio ono što inače ne bi učinio. Radi tebe! Samo radi tebe! Ljubav je čudotvorna; čini nas drukčijima. Kad nekoga ljubimo, spremni smo radi njega učiniti sve, odreći se sebe i poći za ljubljenim, živjeti na njegov način. Volju ljubljenoga doživljavamo kao svoju. U ljubavi, naime, redovito dolazi do podudarnosti htijenja. Ništa nam nije teško; s ljubljenom osobom ništa nam nije dugo, ništa daleko, nikada dosadno. Ljubljenu osobu doživljavamo kao svoj idealni životni prostor, kao slobodu za kojom smo čeznuli.

Ljubav je očito nešto neposredno i osobno, opisuje sasvim konkretni odnos i ne daje priliku za teoretiziranje; očituje se i potvrđuje zadovoljstvom i radošću, kako onoga koji ljubi, tako i onoga koji je ljubljen. Ljubav je potpuno otvorena drugome, postoji za druge. Oslobođena, odnosno, otkupljena ljubav je ljubav za prijatelje (usp. Iv 15,13).

Netko će, dakako, reći, vjera uključuje ljubav, osobito kad se odnosi na Boga: „Vjerujem da je Bog ljubav“ ili „Vjerujem u

Ljubav je čudotvorna; čini nas drukčijima. Povjerovati ljubavi koju Bog ima prema nama znači prije svega ljubiti jedni druge. Ljubav je jedini mogući način susreta i odnosa s Bogom.

Boga koji je ljubav“. No, ne krije li se i iza takvog opravdanja određeni oblik uzmicanja pred izravnim i osobnim odnosom prema Bogu, odstupanje od konkretnog odgovora na ljubav. „Bog je ljubav“, piše apostol Ivan (1 Iv 4,16). I to ne samo u sebi, nego i u svom ponašanju prema ljudima. Na istom mjestu apostol veli: „Mi smo upoznali ljubav koju Bog ima prema nama i povjerovali joj“.

Stvarati, odnosno, raditi u Boga je isto što i ljubiti. Povjerovati ljubavi koju Bog ima prema nama znači prije svega ljubiti jedni druge (usp. 1 Iv 4,7). Ljubav je, zapravo, jedini mogući način susreta i odnosa s Bogom.

Čovjek se ne može izgovarati pred Bogom vjerovanjem, niti se Bog može zadovoljiti čovjekovim teoretskim znanjem o njegovim svojstvima i djelovanjima. To što mi poznajemo mogućnosti jedni drugih i što drugima priznajemo njihove zaslu-

ljamo prijateljske odnose s njima, niti nas to priznanje posebno određuje i obvezuje. Ljubav pak prema Bogu obvezuje: „Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ pa će i Otac moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti“ (Iv 14,23). Samo se ljubavlju potvrđuje vjera, da ne rekнем, samo je ljubav vjerodostojna vjera. To je odnos koji nas mijenja, u kojem postajemo drukčiji, slični onima koje volimo kao što i oni koji nas vole postaju slični nama. Prijateljstvo je blizina koja stvara sličnost, rekao je lijepo i istinito teolog i pjesnik Ivan Golub. Bog je, naime, čovjeka stvorio na svoju sliku i priliku, za ljubav i prijateljstvo. Taj je božanski naum ljubavi i prijateljstva Sin Božji potvrdio tako da je „radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa, utjelovio se po Duhu Svetom od Marije Djevice i postao čovjekom“. U ljubavi prema nama htio je biti jedan od nas, nama u svemu sličan osim u grijehu. Došao nam je tako blizu da bismo u prijateljstvu s njime postali bogoliki, njemu slični, sposobni za ljubav.

Ljubav vjeruje i nada se

Dok je, čini se, moguće da nekoga poštujemo a ne ljubimo ga, dotle je nemoguće da nekoga ljubimo ako ga ne poštujemo. Prava ljubav ne postoji bez poštovanja, usudio bih se čak reći, bez određenog strahopoštovanja. Poštivati onoga koga volimo

(Nastavak na slj. str.)

MARIJAN ŠIMUNDIĆ, KULTURNI I HUMANITARNI DJELATNIK

Milosrdni Samaritana

Marijan Šimundić, predsjednik Hrvatske kulturne zajednice „Stjepan Radić“ iz Offenburga, od njezina utemeljenja 1991. odlikovan je odlukom predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana odličjem Reda hrvatskog pletera za dugogodišnju i poštovnu humanitarnu djelatnost, prvenstveno za skrb o ratnim vojnim invalidima.

I ovo odličje Hrvatu iz dijaspor priznanje je i svim našim iseljenicima koji su tijekom rata nesebično pomagali domovinu. Sam čin svečanog uručivanja odličja bio je 27. lipnja 1999. (premda je odlikovanje službeno dodijeljeno još 27. svibnja 1999.) u velikoj dvorani offenburškog Caritasa. Red hrvatskog pletera gospodinu Šimundiću uručio je opunomoćenik predsjednika Republike Hrvatske i bivši zamjenik ministra iseljeničtva Damir Borovčak.

O humanitarnoj djelatnosti Marijana Šimundića i Hrvata nastanjenih u tom dijelu Njemačke opširnije su govorili voditelji Hrvatske katoličke misije fra Ivan Badurina i djelatnik Caritasa Mijo Vidović. Uz obitelj Šimundić svečanom činu prisustvovali su mnogi Hrvati iz Offenburga, drugi konzul Republike Hrvatske u Stuttgartu Vedran Konjevod, direktor Caritas Ortenaukreis Josef Laule, te njemački prijatelji gospodina Šimundića: dr. Helmut Renner, kirurg, i Karl Vogel, vlasnik tvrtke za izradu invalidskih pomagala.

Živa zajednica: *Gospodine Šimundić, samim početkom domovinskog rata uključili ste se u mnoge humanitarne akcije. Što je Vašu djelatnost usmjerilo prema ratnim vojnim invalidima?*

Marijan Šimundić: Vozeći 1991. humanitarnu pomoć u Vukovar i Vinkovce susreo sam se u bolnici u Novoj Gradišci s ranjenicima i invalidima domovinskog rata. Budući da sam već niz godina bio u prijateljskim vezama s gospodinom Helmutom Rennerom, vodećim kirurgom bolnice u Achernu, i gospodinom Karlom Vogelom, vlasnikom tvrtke za izradu invalidskih pomagala i opreme, odlučio sam to što svrsishodnije iskoristiti. Uostalom, oni koji su toliko dali za Hrvatsku, zaslužuju našu najveću i najstručniju pomoć.

Sanitetska kuća „Vogel“ je prvu protezu izradila za tada 23-godišnjeg Darka Grgića, prije rata perspektivnog nogometaša, kojemu je protutenskova mina raznijela desnu nogu, potom Zdravka Langa, ironijom sudbine učitelja tjelesnog odgoja, koji je kao i Darko ostao bez noge. Kod mene je boravilo 35 invalida iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine čekajući operacije (za koje u Hrvatskoj nije bilo mogućnosti) i izradu proteza. U Offenburgu je električnom ručnom protezom opskrbljen i kasniji član parlamenta Bosne i Hercegovine Ivica Skopljaković. Neki stradalnici su ovdje boravili i u više navrata budući da dr. Renner i gosp. Vogel prate njihov oporavak. Sa svima smo moja obitelj i ja ostali u prisknim vezama i rado smo se odazivali

njihovim pozivima kao vjenčani kumovi ili krsni kumovi njihove djece.

Žz: *Offenburg i Achern su u Hrvatskoj gotovo nepoznati njemački gradovi. Mi smo navikli da se najkompetentniji stručnjaci nalaze u velikim centrima što u Njemačkoj nije pravilo? Možete li nam reći tko je financirao izradu proteza?*

MŠ: Dr. Renner je jedan od ponajboljih kirurga u Njemačkoj i iz velikih centara dolaze pacijenti u njegov Achern na operacije. Sa zadovoljstvom mogu reći da je Helmut Renner na neki način postao i hrvatski liječnik. Sanitetska kuća „Vogel“ svojim znanjem o ortopediji i tehnologijom zauzima jedno od vodećih mjesta u Njemačkoj služeći se vrhunskim svjetskim iskustvima. Prote-

VJEROM KROZ ŽIVOT – GLAUBE UND LEBEN

(Nastavak sa str. 5)

znači priznati, prihvatiti i štititi njegovu različitost; u posebnostima drugoga promatrati čudesnu i jedinstvenu ljubav Nevidljivoga, a ponekad strpljivo i samozatajno oslušivati ono što ne razumijemo. Suprotno tome, nepoštovanje znači ne htjeti prihvatiti drugoga drukčijim od sebe, u različitosti drugoga vidjeti uzrok svojim nevoljama i neraspoloženjima.

Jasno je da ljubav prema Bogu uključuje i poštovanje, odnosno, strahopoštovanje, ali ne zbog toga što bi nas Bog kao apsolutno nadmoćno biće zbog nepoštivanja njegovih zapovijedi mogao kazniti, nego stoga što nam je on takav roditelj i prijatelj da bi nam život bez njegovog prijateljskog očinstva i majčinstva bio nezamisliv. To je toliki dar koji nikako ne bismo htjeli izgubiti, tolika radost bez koje nipošto ne bismo htjeli ostati. U tom smislu strahopoštovanje znači njegovanje prijateljstva, Božje i ljudske darovane i izabrane blizine. To je nastojanje da ničim ne povrijedimo onoga koji nas ljubi, koji

je „naše najveće i najmilije dobro“, još osobnije rečeno, naš najveći i najmiliji prijatelj.

Tko iskreno ljubi, nikada neće pomisliti da ljubljenu osobu potpuno poznaje, naprotiv, promatrat će je uvijek kao dragu tajnu, bit će otvoren za njezin rast i promjene; radovat će se njezinim preobraženjima. Ljubav se, naime, uvijek nada i iščekuje; ona ne poznaje kraj. S onima koje volimo ne možemo raspolagati. Ljubav, naime, ne gospoduje, nego služi, ne iznuda, nego vjeruje i nada se.

Ljubiti Boga ne znači o njemu „sve“ znati, nametnuti mu se molitvama, uvjetovati ga svojim razmišljanjima, nego prije svega uživati u njegovoj blizini, radovati se i predati njegovoj božanskoj tajni, njegovom čudesnom čovjekoljublju, vršiti njegovu volju i u tome naći svoju hranu (usp. Iv 4,34). Ljubav prema Bogu pokazujemo svaki put kada radi njega učinimo nešto što inače po sebi nikada ne bismo učinili, kada npr. oprostimo dug ili uvredu svome bližnjemu. Radi njega!

z Offenburga

Marijan Šimundić je ugostitelj u Offenburgu, ima suprugu Mariju, 18-godišnjeg sina Davida. Prijatelji i poznanici znaju ga kao vrlo komunikativnu i šarmantnu osobu.

Šedeći u ambijentu elitnog restorana Marije i Marijana Šimundića nameće se još i poneka karakteristika: profinjenost, tešćak za stil i ljepotu. Zidovi ukrašeni originalima Generalića, Čokovića i Rabuzina, krušna peć, antikni satovi, keramičke posude i kamenje neobičnog oblika upotpunjuju ozračje restorana u kojem se uz gastronomski pruža i estetski doživljaj. Pravo u tom ozračju, gdje su Marijan i Marija ugostili 35 invalida domovinskog rata od 1993. do 1998. vodi se sljedeći razgovor.

► Ze su rađene po najnovijoj tehnologiji „Cad Cam“ (kompjuterska obrada), a cijena im se kreće od 15 do 20 tisuća DM. Proteze su najvećim dijelom plaćene (samo materijal) donacijama Hrvata i Nijemaca, a mnoge je darovala i sanitetska kuća „Vogel“.

Žz: Vi ste bili „motor“ mnogih djelatnosti. Njemačku tehnologiju i iskustvo željeli ste prenijeti u Hrvatsku?

MŠ: Točno. Posredstvom ministarstva iseljeništa upriličio sam odlazak njemačkih stručnjaka u Zagreb, točnije u Centar za ortopediju u Božidarevićevoj ulici. Gospoda Renner, Vogel i Jung, intendant Crvenog križa za njemačku pokrajinu Baden-Württemberg, tu su se upoznali s teškoćama ortopedije u ratnoj Hrvatskoj i istovremeno prenijeli svoje znanje i iskustvo našim stručnjacima. Tijekom 1994., preko Ureda za skrb invalida domovinskog rata pri ministarstvu obrane, upriličen je odlazak njemačkih specijalista u Zagreb koji tijekom dva tjedna opskrbljuju 12 najtežih invalida odgovarajućim protezama.

Time se broj onih kojima smo pomagali zaokružuje na 47, od toga ih je 35 boravilo u Njemačkoj.

Žz: Vaša humanitarna djelatnost nije ostala samo na brizi za invalide niti se tu zaustavila. Što ste još poduzeli tijekom ratnih godina?

MŠ: Zahvaljujući poznanstvima gospode Rennera, Vogela, Junga i Bernarda Sacherera, predstavnika njemačke zajednice socijalnog osiguranja, dobivene su velike donacije sanitetskog materijala koje smo slali u našim pošiljkama najvećim dijelom preko Sanitetskog sto-

žera pri ministarstvu zdravstva. Primjera radi navest ću broj od 150 invalidskih kolica, 25 tegljača hrane i odjeće, opremu za dvije kompletne bolnice (Livno i Osijek), 90 kamiona i 35 terenskih vozila, te „Zellseparator“ (aparati jedinstven takve vrste u Hrvatskoj) čija je vrijednost oko 500 000 DM.

Sveukupna pomoć upućena kroz donacije u Hrvatsku mjeri se milijunima maraka.

Žz: Niste djelovali sami. Čija Vam je podrška bila najdragocijenija?

MŠ: Kao što je rekao fra Ivan Badurina: „Bez Marije (supruge) ne bi bilo Marijana“. I ovo odličje hrvatske države pripada i njoj kao i svim članovima HKZ „Stjepan Radić“. Bezbroj puta, točnije preko 50 puta od početka rata, bio sam u Hrvatskoj, a supruga čitavo to vrijeme sama je vodila obiteljski posao kako bismo preživjeli i dalje mogli pomagati. Uz rad u restoranu moja je draga žena obavljala mnoge administrativne poslove vezane uz donacije, ugošćavala invalide, pružala mi dragocjenu potporu kako bih izdržao sve obveze što sam ih preuzeo na sebe. Uz svesrdnu financijsku pomoć Hrvata iz Clevelanda (Ohio, USA – platili su opremu za kompletnu bolnicu) najuspješniju suradnju sam ostvario s dušobrižnicima fra Ivanom Badurinom i fra Josipom Mazićem te službenikom Caritasa Mijom Vidovićem i mnogim drugim Hrvatima koji su uzimali odmore kako bi mogli voziti humanitarnu pomoć i bolnička i druga vozila.

Posebno zahvaljujem članovima HKZ „Stjepan Radić“, poglavito ženama, koje se nisu plašile nikakvoga rada, od

prikupljanja lijekova, sortiranja odjeće i hrane u hladnim garažama do organiziranja sastanaka i proslava gdje se prikupljao novac za nove donacije.

S ponosom mogu reći da su Hrvati u Offenburgu pokazali svoju najljepšu stranu.

Radost pomaganja

Žz: Sada, nakon završetka rata, kao dobitnik Reda hrvatskog pletera i ugledni građanin Njemačke i Hrvatske, koji su Vaši planovi za budućnost?

MŠ: Odličje me raduje, ali ništa ne može zamijeniti onu radost koja me je obuzimala svaki puta kada su naši mladi dečki ponovno bili, bukvalno, na svojim nogama. Inače, potreba za humanitarnom djelatnošću jenjava, iako nam se još uvijek javljaju invalidi težeći za savršenijim protezama. Tijekom lipnja je kod mene boravio i splitski liječnik Zlatko Ivanišević koji je bio na edukaciji u klinici dr. Rennera, specijalizirajući operacije koljena, kukova i zglobova.

Želio bih se sada više okrenuti kulturnoj djelatnosti, očuvanju jezika i kulture, promicanju hrvatskog turizma i suvremene umjetnosti. Uostalom, s tom je namjerom i osnovana naša Zajednica.

Žz: Razmišljate li o povratku?

MŠ: To je moja najveća želja. Iako volim Njemačku koja mi je pružila sve što mi moja domovina tada nije mogla dati, želim se vratiti a prvi koraci su već poduzeti. Supruga i ja čekamo da naš sin završi školovanje i tada se vraćamo našem moru i kamenu.

Razgovarala: Davorka Schleicher

Stanje i perspektiva hrvatskog

U bavarskom mjestu Vierzeheiligen kod Bamberga održan je od 11. do 14. 10. 1999. godišnji pastoralni skup hrvatskih svećenika, đakona i pastoralnih suradnika/-ka iz hrvatskih katoličkih misija u Europi. Glavna tema: Stanje i perspektiva hrvatskoga dušobrižništva u SR Njemačkoj. Predavači: biskupi dr. J. Voß (Münster) i dr. Pero Sudar (Sarajevo); prelati dr. P. Prassel (Bonn) i V. Stanković (Zagreb); dr. J. Baloban, profesor na KBF (Zagreb) i dr. J. Radić, ministar razvitka, useljeništa i obnove i potpredsjednik u vladi Republike Hrvatske; o. F. Prcela, provincijal hrvatskih dominikanaca (Zagreb); fra J. Klarić, delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj i fra A. Batinić, gl. urednik „Žive zajednice“. Na skupu po prvi puta sudjelovao i novi ravnatelj za hrvatsku inozemnu pastvu, prof. dr. Pero Aračić (Đakovo). Oproštaj mons. V. Stankovića. Rekordan broj sudionika: 175. Skup uspješno priredio Hrvatski dušobrižnički ured iz Frankfurta.

Redoviti godišnji pastoralni skup hrvatskih svećenika, đakona, pastoralnih suradnika/-ka iz hrvatskih katoličkih misija u Europi održan je ove godine po prvi puta u novom terminu (11.-14. 10., ujesen, ranije na proljeće) a okupio je rekordan broj sudionika (175) u Vierzeheiligen. Kako zbog važnosti teme, tako i zbog razine predavača, a možda i zbog samog kraja stoljeća i tisućljeća te praga novog stoljeća i tisućljeća, tražilo se mjesto više. Skupu su dostatnu pozornost dale dakle obje Crkve, kako mjesna njemačka, tako i domovinska, kao i hrvatska država, koju je predstavljao dr. Jure Radić, ministar i potpredsjednik hrvatske vlade. Sudionici skupa okupili su se u Dijecezanskoj kući u ponedjeljak, 11. listopada, navečer, a u utorak ujutro skup je započeo radom.

Fra Josip Klarić, delegat za hrvatsko dušobrižništvo u Njemačkoj otvorio je skup „Uvodom o stanju i perspektivi hrvatskoga dušobrižništva u SR Njemačkoj“. Iako se Crkva u Hrvata pastoralno brinula za svoje iseljenike od samoga početka hrvatskih seoba, ipak u samoj Njemačkoj počinje organizirani pastoralni rad koncem 60-ih i početkom 70-ih godina, kada u ovu zemlju dolazi veliki broj hrvatskih gastarbajtera. Tada su za njih osnovane brojne hrvatske katoličke misije na osnovi crkvenih uputa. O broju hrvatskih katoličkih vjernika u Njemačkoj nema preciznih podataka, ali biskupijski podaci pokazuju brojku od oko 305 000., u što se dakako ne ubrajaju ilegalci, izbjeglice i oni koji su istupili iz Crkve ili su primili njemačko državljanstvo. Klarić se posebno založio za rješavanje problematike pastoralnog rada s mladima, za

angažiranje vjernika laika i za postupno provođenje nove koncepcije za dušobrižništvo stranih katolika, kojoj je cilj postupna integracija u mjesnu Crkvu.

Msgr. dr. Peter Prassel

Mons. Vladimir Stanković

Fra Josip Klarić

Migracije – globalna pojava

Dr. Josip Baloban, profesor Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, izložio je „Pastoralno-teološki pogled na migrante u svijetu globalizacije“. Problem migracije i migranata bit će još veći u sljedećem tisućljeću, kako kontinentalno tako i interkontinentalno. Glavni uzroci migracija su loše ekonomske stanje, monopol multinacionalnih kompanija, razaranje okoliša. Pretpostavlja se da iz Hrvatske više neće biti političkih migranata, ali će „odljev mladih mozgova“ potrajati još neko vrijeme. Globalizacija ima i dobrih, ali i loših strana. Crkva je pozvana biti uz migrante svake vrste, osobito one koji dopijaju na rub društva. Migranti moraju očuvati svoj etnički, kulturni i religiozni identitet, izbjegavati asimilaciju a težiti zdravoj integraciji.

Konkretna briga Crkve za hrvatske migrante

Mons. Vladimir Stanković, bivši dugogodišnji ravnatelj hrvatske inozemne past-

ve i sadašnji generalni vikar zagrebačke nadbiskupije, iznio je temu s naslovom: „Crkva u Hrvata i njezina briga za hrvatske migrante“. Istakao je kako se

ovaj skup održava u znaku triju desetljeća: 30. obljetnice Upute o pastoralnoj brizi za migrante, 30. obljetnice njegova imenovanja za ravnatelja hrvatske inozemne pastve i 30. obljetnice ustanove vijeća HBK i BKBiH za migraciju. U prvom dijelu izlaganja ukratko se osvrnuo na početke brige za migrante Crkve u Hrvata, te na djelovanje najzaslužnijih svećenika za hrvatsku inozemnu pastvu neposredno nakon II. svjetskog rata (Cecelja, Zorić, Vince, Stanković, D. Šušnjara, Lodeta, Kosina, Kordić, Dragun, Draganović, Simčić...). Konkretna briga za hrvatske migrante očitovala se u posjetima domovinskih biskupa i redovničkih poglavara, posjetima migranta domovini, klasičnim pastoralnim djelatnostima, socijalno-kulturnim djelovanjem i promicanjem crkvenoga tiska. U jednom dijelu izlaganja Stanković je obradio i brigu naše Crkve za hrvatske manjine u susjednim zemljama (Austrija, Slovačka, Mađarska, Rumunjska, SR Jugoslavija). Prateći hrvatske selitelje diljem svijeta,

dušobrižništva u Njemačkoj

Crkva je kod mnogih sačuvala vjeru, nacionalni i kulturni identitet te ljubav prema rodnoj grudi.

Prof. dr. Jure Radić, ministar razvitka, useljništva i obnove i potpredsjednik hrvatske vlade, održao je predavanje o „ulozi hrvatskoga iseljništva u obnovi i razvoju Republike Hrvatske“. Radić je posebice istakao nenadomjestivu ulogu hrvatskoga iseljništva u stvaranju hrvatske države, te neizmjernu pomoć domovini za vrijeme domovinskoga rata. Iseljenici imaju važan udio u poratnoj obnovi i razvitku domovine u više projekata. Povratak hrvatskih ise-

treće generacije katolika drugoga materinskoga jezika.

„Perspektiva hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj“, naziv je izlaganja koje je iznio **fra Anto Batinić**, urednik „Žive zajednice“. Integracija zajednica drugih materinskih jezika u mjesnu Crkvu, kao dugotrajni proces, jest ključ za perspektivno dušobrižništvo stranih katolika, pa i hrvatskih iseljenika. Taj proces treba da se odvija bez žurbe i prebrzih poteza i odluka, pazeći prvotno na pastoralne potrebe i dobro ljudi u pokretu. Najbolji način za provođenje takvoga procesa jest kooperativni pastoral mjesne Crkve i misijskih zajed-

Na koncu je postavio nekoliko važnih pitanja i izazova roditeljima i Crkvi. „Hrvatska mladež u Njemačkoj nije takva da zbog nje treba zvoniti na uzbunu, ali je rad s mladima „u alarmantnom stanju“ – svakako i za Crkvu i za roditelje. Vrijeme za parkiranje poodavno je isteklo“, zaključuje Prcela.

Narod u pokretu je narod u opasnosti!

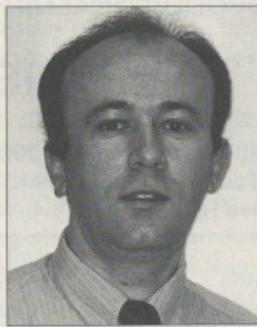
Tema predavanja biskupa **dr. Pere Sudara** uvjetovana je velikim izbjegličkim valovima koji su nastali usljed rata u Hrvatskoj i osobito u BiH. „Pastoral

Dr. Josip Balaban

O. Frano Prcela OP

Fra Anto Batinić

Mons. dr. Pero Sudar

Prof. dr. Jure Radić

ljenika u domovinu ostaje jedno od dugoročnih strateških opredjeljenja hrvatske politike.

Nova koncepcija

O prijedlogu nove koncepcije dušobrižništva katolika drugih materinskih jezika govorio je **dr. Peter Prassel**, nacionalni ravnatelj dušobrižništva stranih katolika pri Njemačkoj biskupskoj konferenciji. O sadržaju nove koncepcije već su upoznati hrvatski pastoralni djelatnici u Njemačkoj kao i mjerodavni ljudi u domovinskoj Crkvi. Nova pastoralna situacija, mjere štednje i akutni manjak svećenika uvjetovali su donošenje prijedloga za smjernice o novoj koncepciji. Njezin cilj nije ukidanje misija (osim možda onih malobrojnih), nego efikasniji pastoralni rad i stvaranje uvjeta za integraciju u mjesnu Crkvu. U novoj koncepciji ima niz praktičnih odrednica i uvjeta kad su u pitanju pastoralni djelatnici. Posebna pozornost pridaje se pastoriziranju druge i

hrvatskih ratnih izbjeglica u svijetu“ je očigledno otvorena tema, tvrdi na samom početku biskup Sudar, a za izbjegle i prognane našlo se prostora i vremena u okvirima redovitoga pastoralna, kako u domovini tako i u svijetu. Sudar se također pokušao uživjeti u „dušu“ prognanih i izbjeglih odnosno u njihovo opće stanje. Izbjeglištvo i ratne strahote uveliko su promijenili mentalni sklop naših ljudi, tako da to zahtijeva zaista posebnu pastoralnu skrb i pažnju. Nema posebnih smjernica opće Crkve za pastoral izbjeglih i prognanih, nego su to one iste koje vrijede za pastoral migranata. U odnosu na „opravdane zahtjeve mjesne Crkve za integracijom naših vjernika“, biskup Sudar piše: „Iako zbog mnogih razloga opravdani, takvi zahtjevi nisu za nas bez opasnosti na narodnoj, crkvenoj i duhovnoj ravni. Narod u pokretu je narod u opasnosti! A hrvatski narod, napose iz BiH, je već desetljećima u stalnom pokretu. U agresiji i ratu je to pokretanje u obliku

hrvatskih ratnih izbjeglica u svijetu“ je očigledno otvorena tema, tvrdi na samom početku biskup Sudar, a za izbjegle i prognane našlo se prostora i vremena u okvirima redovitoga pastoralna, kako u domovini tako i u svijetu. Sudar se također pokušao uživjeti u „dušu“ prognanih i izbjeglih odnosno u njihovo opće stanje. Izbjeglištvo i ratne strahote uveliko su promijenili mentalni sklop naših ljudi, tako da to zahtijeva zaista posebnu pastoralnu skrb i pažnju. Nema posebnih smjernica opće Crkve za pastoral izbjeglih i prognanih, nego su to one iste koje vrijede za pastoral migranata. U odnosu na „opravdane zahtjeve mjesne Crkve za integracijom naših vjernika“, biskup Sudar piše: „Iako zbog mnogih razloga opravdani, takvi zahtjevi nisu za nas bez opasnosti na narodnoj, crkvenoj i duhovnoj ravni. Narod u pokretu je narod u opasnosti! A hrvatski narod, napose iz BiH, je već desetljećima u stalnom pokretu. U agresiji i ratu je to pokretanje u obliku

hrvatskih ratnih izbjeglica u svijetu“ je očigledno otvorena tema, tvrdi na samom početku biskup Sudar, a za izbjegle i prognane našlo se prostora i vremena u okvirima redovitoga pastoralna, kako u domovini tako i u svijetu. Sudar se također pokušao uživjeti u „dušu“ prognanih i izbjeglih odnosno u njihovo opće stanje. Izbjeglištvo i ratne strahote uveliko su promijenili mentalni sklop naših ljudi, tako da to zahtijeva zaista posebnu pastoralnu skrb i pažnju. Nema posebnih smjernica opće Crkve za pastoral izbjeglih i prognanih, nego su to one iste koje vrijede za pastoral migranata. U odnosu na „opravdane zahtjeve mjesne Crkve za integracijom naših vjernika“, biskup Sudar piše: „Iako zbog mnogih razloga opravdani, takvi zahtjevi nisu za nas bez opasnosti na narodnoj, crkvenoj i duhovnoj ravni. Narod u pokretu je narod u opasnosti! A hrvatski narod, napose iz BiH, je već desetljećima u stalnom pokretu. U agresiji i ratu je to pokretanje u obliku

(Nastavak na slj. str.)

(Nastavak s 9. str.)

prognanih i izbjeglih doseglo granicu ispod koje naš opstanak u toj zemlji pradjedova neće biti moguć. Na današnjem raskrižju svijeta, kao globalnog sela u kojem će se jači boriti za svoj opstanak i prosperitet asimilirajući slabije, mi nemamo pravo nijemo promatrati što se zbiva s našim narodom!"

Veliki pastoralni problem predstavlja prenošenje vjere na drugu i treću generaciju migranata u Njemačkoj. O tomu je predavanje održao pomoćni münsterski biskup **dr. Josef Voß**, predsjednik Komisije za migraciju Njemačke biskupske konferencije. On je ustvrdio da su u njemačkom društvu vjera i Crkva izgubili utjecaj na odgoj mladih naraštaja. Vjera se uveliko povlači iz svakodnevnog iskustva. Sa scene je nestao nekada dominirajući model „pučke Crkve“, koja je obuhvaćala sve i svakoga, a nastupila je individualizacija, te društvena klima snažno obilježena pluralizmom i sekularizmom. U posebno teškom stanju su djeca stranih obitelji. Ona su u pritajenom sukobu s vlastitim roditeljima, ali i s njemačkim vršnjacima. I u religioznom odgoju djeca se nalaze u raskoraku: između odgoja u zajednici materinskoga jezika i kateheze u školi. Misije su važne jer se ljudi u njima ne sastaju samo iz pastoralnih nego iz socijalnih i ljudskih razloga. Biskup Voß vidi perspektivu u uzajamnoj suodgovornosti mjesne Crkve i zajednica drugoga materinskoga jezika, osobito kad je u pitanju prenošenje vjere na 2. i 3. generaciju. Sva izlaganja izazvala su veliku pozornost i polučila plodnu raspravu. Tijekom skupa priređen je oproštaj od višegodišnjeg ravnatelja za hrvatsku inozemnu pastvu mons. Vladimira Stankovića, a nazočnim pastoralnim djelatnicima kratko se predstavio dr. Pero Aračić, novi ravnatelj za hrvatsku inozemnu pastvu. Ovim skupom, posljednjim u ovom stoljeću i tisućljeću, hrvatski pastoralni djelatnici iz Europe oprašaju se (zasad?) i od Vierzeheiligena, jer će se već sljedeći pastoralni skup održati u Bergisch Gladbachu. Ovaj skup je uspješno priredio Hrvatski dušobrižnički ured iz Frankfurta.

GRAČAC – STUTTGART

Novčani dar za samostan i siromašne

Voditelj Hrvatske katoličke misije u Stuttgartu fra Marinko Vukman u Gračacu je župniku crkve sv. Jurja fra Ivanu Saviću predao 30. kolovoza pomoć za izgradnju franjevačkog samostana i obnovu sakralnih objekata u Lici vrijednu 10 500 maraka.

Pomoć koju su prikupili vjernici stuttgartске katoličke misije za obnovu u ratu porušenih crkvenih objekata samo je nastavak niza pomoći iseljenih Hrvata domovini.

– Naša donacija nastavak je niza projekata pomoći koji je počeo neovisnošću Hrvatske i jamstvo daljnje pomoći hrvatskom čovjeku u obnovi sakralnih objekata u Lici – rekao je fra Marinko Vukman prigodom dodjele čeka vrijednog 10 500 maraka. Nakon donacije za obnovu i izgradnju crkvenih objekata u Lici, fra Marinko Vukman darovao je 5000 kuna najsiromašnijim stanovnicima Gračaca i obećao daljnju pomoć socijalno najugroženijima u Gračacu i cijeloj Lici ■

OPĆI POZIV HRVATIMA U SVIJETU I DOMOVINI
U POVODU LOKALNIH IZBORA U BiH 2000. GODINE

Registracija za izbore

Za lokalne izbore u BiH 2000. godine nije se registriralo 77% Hrvata, a rokovi za registraciju uskoro istječu: 19. 11. (inozemstvo), 30. 11. (BiH), stoji u pozivu HDZ BiH.

Povodom najnovijeg istraživanja OEES-a u kome se navodi da se 77 posto hrvatskog biračkog tijela nije upisalo u Registar birača, Hrvatska demokratska zajednica BiH upućuje opći poziv svim biračima koji su do sada glasovali na prethodnim izborima u BiH, u domovini i inozemstvu, kao i onima koji će do ožujka 2000. godine napuniti 18 godina, da pristupe registraciji kao preduvjetu za glasanje na predstojećim lokalnim izborima, koji su planirani u travnju 2000. godine.

Kako živimo u vremenu demokratske borbe za prava i interese hrvatskog naroda u BiH, u vremenu kada se

kroz stalni izborni proces pokušavaju nametnuti pravila novog političkog poretka, svakodnevno smo u prigodi biti svjedocima pokušaja majorizacije hrvatskog naroda i uskraćivanja temeljnih ljudskih prava zajamčenih ustavnim odredbama, kao i europskim poveljama o pravima naroda.

Stoga, ne zaboravite, krajnji rok za registraciju u zemlji je 30. studeni 1999. godine, dok je u inozemstvu krajnji rok 19. studeni 1999. godine. Ukoliko se do tog datuma ne registrirate, gubite pravo glasa na predstojećim općinskim izborima i dajete mogućnost drugima da biraju hrvatske predstavnike u tijelima vlasti. ■

Zbornik radova sa skupa

Hrvatski dušobrižnički ured uskoro će izdati knjigu, zbornik svih radova s pastoralnoga skupa u Vierzeheiligen. Knjiga će biti tiskana na hrvatskom i njemačkom jeziku. To je prilog raspravi o du-

šobrižništvu i perspektivi hrvatskih katolika u Njemačkoj, pa i u Europi, ali i poziv na raspravu, te izazov, kako Crkvi, tako i društvu, kako u Hrvatskoj, tako i u Njemačkoj. Narudžbe:

Hrvatski dušobrižnički ured,
An den Drei Steinen 42,
60435 Frankfurt;
tel. 069 / 9 54 04 80; fax. 95 40 48 24;
E-Mail:
kroatenseelsorge@t-online.de

MIROSLAV BULEŠIĆ, SLUGA BOŽJI

Mučenik komunističke mržnje

Mladog istarskog svećenika don Miroslava Bulešića ubili su komunisti 24. 8. 1947. u župnoj kući u Lanišću. Istarska biskupija pokrenula je proces za njegovo proglašenje blaženim.

„Sa velikom boli saznao sam, nakon svog dolaska iz tamnice, da je ubijen vlč. g. Bulešić,

taj dobri i idealni mladi svećenik“, pisao je blaženi Alojzije Stepinac 16. kolovoza 1953. iz svog krašićkog zatočeništva mons. dr. Ivanu Paviću.

Istarski svećenik Miroslav Bulešić ubijen je u nedjelju 24. kolovoza 1947., a bio je i blagdan sv. Bartola, u župnoj kući u Lanišću, nakon što je u crkvi podijeljen sakrament sv. potvrde. Kao podvratatelj Pazinskoga sjemeništa, dvadesetsedmogodišnji Bulešić bio je pratiteljem mons. Jakova Ukmara, dijelitelja krizme i delegata Svete Stolice. Dan prije, tj. 23. kolovoza iste godine, kad su razulareni komunisti upali u župnu crkvu u Buzetu, s namjerom da spriječe krizmu, Bulešić je svojim tijelom branio svetohranište i u njemu Presveti oltarski sakrament.

Uoči odlaska u Lanišće, dok su s Ćićarije stizale prijetnje organiziranih komunista, na pitanje boji li se tamo otići, Miroslav Bulešić je odgovorio:

„Samo jedanput će umrijeti.“

Govoreći o Bulešićevom mučeništvu, mons. Ukmar svjedoči: „Po svršetku krizme (230 djece), g. Miro je pobožno misio i poslije mise dugo se molio pred oltarom. Zatim smo otišli u župnu kuću gdje sam krizmao još sedmero djece. Malo iza toga ušli su u kuću naoružani komunisti i prvoga koga su ugledali, našega g. Mira, nožem ubili. Vidio sam ga kako leži mrtav na tlu u predsoblju župnoga ureda. Dvije minute potom su i mene napali pa tako ne znam što se poslije dogodilo, jer sam se probudio tek drugog jutra u bolnici u Rijeci. Zločin se dogodio oko 11 sati 24. kolovoza 1947.“ (iz pisma dr. Ukmara mons. Pavatu u Rim od 5. IX. 1954. godine). U času Bulešićeva ubojstva, mons. Ukmar nalazio se u župnom uredu, a sam Miroslav Bulešić u predsoblju župnoga ureda.

Prema riječima očevidaca, Bulešić je, našavši se u smrtnoj opasnosti, trenutak prije smrti rekao:

„Isuse, primi dušu moju!“

Ubijen je ubodima noža u grlo, a njegova krv poprskala je zid predsoblja laniškoga župnoga ureda. Bilo mu je dvadeset i sedam godina. Tako je, mučeništvom za vjeru i slobodu djelovanja Crkve, završio svoj zemaljski život Miroslav Bulešić, neustrašivi svećenik koji je, kako reče nadbiskup Josip Pavlišić 24. kolovoza 1987. godine, „izuzetnom revnošću svjedočio Evandjelje i Kraljevstvo Božje“.

Miroslav Bulešić rodio se 13. svibnja 1920. u istarskom selu Čabrunici u župi Svetvinčenat. Nakon sjemenišnog školovanja u Kopru i teološkog studija na Gregorijani u Rimu, zaređen je za svećenika u travnju 1943. Iste je godine imenovan župnikom Baderne na Poreštini, gdje se sljedeće dvije ratne godine požrtvovno trudi u pastoralnom djelovanju te se istodobno hrabro i nesebično zauzima za ljude, osobito za one koji su u ratnom vihoru bili najugroženiji. Zbog takvog odvažnog, dosljednog i principijelnog djelovanja Bulešiću stižu prijetnje s raznih strana, te je on u osobnom dnevniku u proljeće 1944. zapisao, obraćajući se Bogu:

„Ako me hoćeš k Sebi, evo me priprava. Moj život ti sasvim darujem za svoje stado. Uz Tvoju milost, i ako me Ti učiniš dostojnim, ne bojim se mučeništva, već ga žudim. Neka bude Tvoja volja!“

Protivnicima pak i progoniteljima poručuje: „Moja osveta je – oprost.“

Čuvši za prijetnje upućene Bulešiću, zabrinuti ga je rođak pokušavao nagovoriti da se skloni u Italiju, ali mu je Bulešić odgovorio: „U Italiji ima dosta svećenika. Ovdje treba ostati“. Na to ga rođak upita: „A ako te ovdje ubiju?“

„Ako me ubiju, ubit će me za Boga i vjeru“, odgovorio je Bulešić.

Istodobno, samo dva mjeseca prije svoje smrti, obraćajući se Bogu zapisao je u svom dnevniku:

„Ja želim, ako je Tvoja volja, čim prije doći k Tebi.“ Sluga Božji Miroslav Bulešić preranu je smrt spremno prihvatio u vršenju svoje svećeničke dužnosti i kao svjedočanstvo vjere.

Prigodom svećeničkog dana, u Lanišću je 24. kolovoza 1998. godine porečkopulski biskup mons. Ivan Milovan službeno imenovao dr. Vjekoslava Milovana postulatorom u kauzi za beatifikaciju slugu Božjega Miroslava Bulešića, nakon čega je ubrzo otvoren ured Postulature slugu Božjega Miroslava Bulešića u Puli (Varaždinska 2, tel./fax 052/210989). O silini tog trećeg, suvremenog progona rječito svjedoči i okrvavljeni zid laniškog župnoga stana kao i grob mučenika Miroslava Bulešića uz crkvicu sv. Vincencija, drevnog hispanskog mučenika, na groblju Svetvinčentu. Ta svjedočanstva govore, međutim, i o postojanosti i neuništivosti kršćanske vjere.

Vjekoslav Milovan
(Skraćeno prema Gk br. 34/99)

MOLITVA

Gospodine Isuse, Ti si svome svećeniku Miru Bulešiću dao milost da Tebi vjerno služi revnim apostolskim djelovanjem i ljubavlju prema Crkvi te da Ti kao nevino janje prikaže žrtvu svojega života. Udijeli i nama jakost u ispovijedanju iste vjere i postojanost na putu Tvojih zapovijedi.

Proslavi svoga slugu čašću oltara, da nam bude primjer i zagovornik u borbama života na putu vječnoga spasenja. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

Tko na zagovor Sluge Božjega zadobije koju osobitu milost ili tjelesno ili duhovno ozdravljenje, neka to javi na adresu:

Postulatura Sl. B. Miroslava Bulešića,
Varaždinska 2,
HR-52100 Pula, Kroatien

Otel bin bit...

Otel bin bit kostanj,
pak bin rasal nasred placi
i regaleval bin svoj hlad
juden ki vole svoj grad,
škodi, školini, taraci...

Imel bin trdi koreni
va kamik lepo zakopani
i ne bi me buri zvile,
a ni grani mi zlomile.

Otel bin bit kostanj,
pak bin pozval svi tiči
da pridu na moje grani
i da zakantaju lepi koncert
po takte od tramontani.

Lucijan Brumnjak

Rodna gruda

Tako volim
svoju rodnu grudu,
kada pričam o njoj
ljudi su u čudu.
Tako volim
svoje rodno mjesto,
zbog njega sam
tužna vrlo često.
Požuri me sudba
u tuđinu,
al u srcu
čuvam domovinu.

Razni ljudi,
pa razne i čudi,
razni ljudi,
razne im i volje,
neki vele,
živi gdje je bolje.

Poručuju iz
tuđine ljudi,
poslušajte šta
tuđina nudi:

U tuđini
imaš čuda razna,
a šta vrijedi –
opet duša prazna.

Ništa ovo
duši ti ne paše,
vazda tražiš
običaje naše.
Nema nigdje k'o u
našem kraju,
vratiti se valja zavičaju.

Janja Andrić

**Misao
mi moja noćas
prođe**

misao mi moja noćas pođe diljem svijeta
domovini dragoj
misao mi moja noćas pođe u krajeve
daleke i drage
misao mi moja noćas pođe pod prozore
moje drage majke
i prošapta misao mi moja
da me majka čeka da se vratim

Mladen Lucić

**Kak slavonska
snaša**

Lepa si, lepa
domovino naša,
ličeka črlenih
kak slavonska snaša.
Na Griču bregu
Zagreb stoji,
navek ostal bu beli,
nikog se on ne boji.
Prek Slemenca,
Zagorje naše,
rukice širi,
pajdaše zove –
dojdi mi, dojdi
dragi prijatelj
bume ga spili,
domaću zapopevali:
Lepa si, lepa,
domovino naša,
ličeka črlenih
kak slavonska snaša.
Črlen, beli, plavi
ponosno se vije,
vekovima za nju
Hrvat krvcu lije.

Ivek Milčec

**Zar
morale su...**

zar morale su poteći danas
pokraj snuždenog cvijeća
suze ti majko
bestrag je kriv i ljubav
a glazbala i od san su
zar morale su teći noćas
kad ljubav je bliža no ikad
a dani ljepši već prije
i cvjetovi mladosti
oživjet će
majko.

Mladen Lucić

Pred nevrijeme

strmoglavljujući se svevijećem želja
uskovitlani duh preodjeven zvijezdama
put mjesečevih zrak – zapinje o stijenje
dolazi nevrijeme
da leptirima se radasmo možda
osmišljen bio bi dan svaki
a ljudi bi se poput zvijezda igrali
treptali bi često noćima ljetnim
i uvijek tako prije nevremena
čula bi se i pjesma vjetrova
što iz hada su i njemu odlazili

zaustavit će nas nevrijeme koje dolazi

Mladen Lucić

San prošlosti

Od sna je ostao samo sjaj
Miris zumbula ne osjećam više
Ostao je samo san, kao ptica u ruci,
zarobljen i tužan

Ne raduju me kiše, kao nekada,
ne raduju me vjetrovi, kao nekada,
ni suze ne bole kao nekada,
ni prošlost, ni tragovi.

Sve se stopilo u san nepoznatih boja
Tražim u sebi, duboko zakopan misao o sreći,
misao o bogatstvu duše.
I moja pjesma tuguje što joj branim da
postane ljubav

Ali neka se zaori ovim cestama nešto što je
samo moje, jer nešto mora biti moje kad
je sve drugo tuđe.

Tuđe riječi, tuđi snovi, strana osjećanja.
Znam te, sudbino, kada kradeš, uzimaš i
kada mrziš, al' zašto baš meni moje,
zašto meni, drago, najdraže... Zašto???
Zašto meni?
Zašto drugima?

Zašto onom djetetu uzimaš oca, majci dijete?
Zašto rastavljaš, zatireš tragove povratka?
Zašto varaš da će sve biti kao nekada?

Ništa i nikada neće biti kao nekada!
Prošlost neće biti nikada sadašnjost, ne onakva,
ne blistava i nasmiješena kao ljubav.
I moj je san ostao samo san prošlosti,
moja pjesma samo medalja radosti
nekome koga imam rado, a moja misao, tek je
riječ usamljenog putnika toliko puta pretočena
iz srca u srce:

„Treba ubijati prošlost sa
svakim danom što se gasi.
Izbrisati je da ne boli.
Lakše bi se podnosio dan što traje.
Ne bi se mjerio onim što
više ne postoji.“ (M. Slaviček)

Draženka Damiš

Brief des
Delegaten

Ausländische Katholiken – eine Bereicherung für die Ortskirche

Liebe Leserinnen und Leser der *Lebendigen Gemeinde*,

täglich fragen wir uns, worauf wir uns konzentrieren müssen, wo wir unsere Prioritäten setzen sollen, was uns wichtig ist, was wir nicht vergessen oder auslassen dürfen.

In der großen Fülle der Angebote ist es oftmals schwer eine Entscheidung zu treffen. Als gläubige Christen wissen wir, dass die geistliche Dimension wichtig ist, wichtig ist uns der Glaube, die Gottesfrage. Das ist sowohl für erwachsene Gläubige als auch für Kinder und Jugendliche gleichermaßen wichtig. Die Weitergabe des Glaubens in der säkularisierten Welt ist für die Kirche und für den Christen die wichtigste Aufgabe. Wie kann der Glaube weitergegeben werden? Es gibt verschiedene Möglichkeiten, dennoch ist für Eltern und Katecheten der sicherlich beste Weg der eigene gelebte Glaube und die Katechese. Weil Eltern und Katecheten sich der Wichtigkeit der Glaubensweitergabe bewusst sind, sind auch die Räume der kroatischen katholischen Missionen voller Kinder und Jugendlichen, die sich auf das Sakrament der Erstkommunion und der Firmung vorbereiten. Und eben-

so wichtig wie uns die Gottesdienste und die intensiven Vorbereitungen auf diese zwei Sakramente sind, sollten uns auch die Gebetsgruppen, die Bibelabende, die Ehevorbereitungskurse und die karitative Arbeit in den Missionen sein. Mit der Abreise der Kriegsflüchtlinge aus Bosnien-Herzegowina ist auch die Zahl der Kinder und Jugendlichen kleiner geworden und es gibt auch weniger Gläubige an den sonntäglichen Gottesdiensten, was aber nicht bedeutet, dass es auch weniger pastorale Arbeit gibt. Die Pastoralmitarbeiter, die Priester und engagierte Laien werden sich in Zukunft im verstärkten Maße mit der kategorialen Pastoral beschäftigen müssen. Es gibt in unseren Missionen immer mehr alte und kranke Menschen, Menschen, die vereinsamt leben. Auch die Arbeitslosigkeit trifft immer mehr auch kroatische Familien. Vielleicht könnte sich daher unsere weitere Arbeit in diese Richtung entwickeln: Sorge für die alten und

kranken Menschen, für die Arbeitslosen und Vereinsamten. Viele unserer Landsleute befinden sich in Deutschland und arbeiten illegal. Wenn sie ersteinmal entdeckt werden, enden sie meistens im Gefängnis. Auch diese Menschen bedürfen unserer Hilfe.

Außer der Pastoralarbeit ist uns auch die Arbeit mit Kindern und Jugendlichen in Hinsicht auf die kroatische Kultur, die Bräuche und nicht zuletzt die Sprache äußerst wichtig. Im mütter-

dass durch beiderseitiges Bestreben hinsichtlich einer kooperativen Pastoral und Integration die Kirche in der heutigen säkularisierten Gesellschaft attraktiver gestaltet werden könnte.

Die kroatische Bischofskonferenz und die Bischofskonferenz Bosnien-Herzegowinas haben sich bei dem langjährigen Direktor für die kroatische Auslandsseelsorge, Msgr. Vladimir Stanković, für seine sehr erfolgreiche Arbeit und Leitung der Auslandsseelsorge in den

Am „Tag der ausländischen Missionen“ in Paderborn: J. Luhmann (Ausländerreferent), Bruno Kresing (Generalvikar), Don Slavko Rako (KKM Bielefeld) und Don Stipe Vrdoljak (KKM Hagen)

sprachlichen Unterricht lernen die Kinder und Jugendlichen die kroatische Kultur und die Sprache kennen, aber dennoch können sich auch die Missionen dieser Aufgabe nicht entziehen.

Wir sind manchmal unzufrieden mit unserem Arbeitgeber, mit unseren Nachbarn und vielleicht auch mit den Vertretern unserer Ortskirche, weil sie nicht alle unsere Vorstellungen erfüllen. Ich habe mich als Delegat für die Kroatenseelsorge unzählige Male überzeugen können, dass unsere Ortskirche in der Tat an uns denkt. Mitte September war ich im Erzbistum München-Freising und habe mit Weihbischof Engelbert Siebler gesprochen. Aus diesem offenen Gespräch habe ich erkennen können, wieviel der Ortskirche an den Ausländern gelegen ist. Der Bischof kennt persönlich alle Probleme aller ausländischen Missionen. Er sagte, dass die Katholiken anderer Muttersprache eine Bereicherung für die Ortskirche seien und

schwierigen Zeiten, die Gott sei Dank hinter uns liegen, bedankt und zum neuen Direktor Dr. Pero Aračić, Priester des Bistums Đakovo, ernannt. Dr. Pero Aračić ist der breiten Öffentlichkeit nicht nur als Lehrer an der Theologiehochschule bekannt sondern auch als sehr aktiver pastoraler Mitarbeiter insbesondere in der Familienpastoral.

Ich habe auch weiterhin meinen Besuch der kroatischen katholischen Missionen fortgesetzt und habe in den Städten Leverkusen, Bochum, Wiehl, Regensburg und Ludwigshafen den Gottesdienst gefeiert und gepredigt. Außer den angeführten Missionen war ich auch bei der Einführung des neuen Missionsleiters der Mission Main-Taunus/Hochtaunus anwesend, ebenso in Waiblingen.

Ich grüße Sie alle recht herzlich und wünsche Ihnen alles Gute bis zur nächsten Ausgabe der *Lebendigen Gemeinde*.

Ihr

P. Josip Klarić, Delegat

FRANKFURT

Die Kirche macht ihr einfach Spaß

Jugend in Frankfurt (12): Julia Modenbach will mit alten Klischees aufräumen

Julia Modenbach fühlt sich häufig verlacht. Als sie während des Kosovo-Kriegs in ihrer Schule Flugblätter mit dem Aufruf zu einem Friedensgebet verteilte, musste sie sich spöttische Kommentare ihrer Mitschüler gefallen lassen: „Ha, ha katholische Kirche – sag' mal, hast du sie noch alle?“

Die Achtzehnjährige redet nicht nur über ihren Glauben, sondern versucht, ihn zu leben. Seit ihrer Erstkommunion steht sie sonntags als Messdienerin in der Kirche. Sie leitet eine kirchliche Kindergruppe und sitzt als jüngste Abgeordnete im katholischen Stadtjugendrat. „Das Christentum ist eine Religion, in der man aktiv werden muss“, sagt sie energisch. „Gerade weil es heute schwer ist zu sagen: ich bin katholisch, braucht die Kirche Leute, die ein anderes Bild liefern.“ Sie möchte ihren Altersgenossen zeigen, dass Kirche keine „veraltete, verstaubte Konservativen-Hochburg“ ist – sondern „Fun“. Denn in der katholischen Jugendarbeit findet Julia Modenbach, was sie anderswo oft vermisst: als Mensch ernst genommen zu werden, ohne Rücksicht auf Markenklamotten oder andere Äußerlichkeiten.

In den Glauben ist die zierliche junge Frau hineingewachsen, wie sie sagt: „Ich war mit meiner Mutter schon als Säugling in der Kirche.“ Ihr Vater konvertierte zum Katholizismus, als sie fünf Jahre alt war. Aus dem Kinderglauben sei mit der Zeit dann echte Überzeugung gewachsen: „Ich glaube an Gott“ bekennt sie, „nicht an irgendein höheres Wesen, wie viele andere in meiner Klasse es nennen.“ Von ihren Mitschülern fühlt sie sich dafür oft an den Pranger gestellt. Wie kürzlich im Religionsunterricht, als sie die Ansicht vertreten habe, der Buddhismus sei eine „zu bequeme“ Religion. „Die haben nicht

nur meine Meinung angegriffen, sondern auch mich als Person.“

Sie spart nicht mit Kritik an der Kirche: Frauen brauchen viel mehr Rechte, und Priestern solle das Zölibat freigestellt werden. „Ich kenne selbst viele begabte Leute, die kurz vor ihrer Priesterweihe noch abgesprungen sind, weil sie doch eine Familie wollten. Das ist doch schade.“ Auch die Auseinandersetzung mit den kirchlichen Autoritäten scheut sie nicht: als sie 14 war, wechselte Modenbach samt ihrer Familie die Gemeinde, weil der damalige Priester darauf bestand, Jugendlichen erst mit 16 Jahren die Firmung zu erteilen. Seitdem braucht die Eschersheimerin 20 Minuten, um sonntags zum Ministrieren nach Ginnheim zu radeln. „Manchmal fällt es schon schwer, um 9 Uhr aufzustehen, gesteht sie, „Vor allem, weil ich der totale Morgenmuffel bin.“

Trotzdem möchte Julia Modenbach, die im Frühjahr zur „Obermessdienerin“ aufgestiegen ist, das Ritual nicht missen. Sie gibt zu: „Es vermittelt einem das Gefühl, wichtig zu sein. Man hat eben eine Vorbildfunktion in der Messe.“ Sie kann sich nicht daran erinnern, wann sie das letzte Mal ohne Ministrantengewand in der Kirche war. Denn wenn sie nicht eingeteilt ist, „schwänzt“ die junge Frau auch die Sonntagspflicht. Christlich leben und in die Kirche gehen sind für sie zwei verschiedene Paar Schuhe: „Es gibt so viele, die sonntags scheinheilig ihr Gebet verrichten, aber ganz fürchterliche Christen sind.“

Der Einsatz für die Kirche nimmt nur einen Teil ihrer knapp bemessenen Zeit in Anspruch. Daneben gibt die ehrgeizi-

ge Schülerin Nachhilfeunterricht in Deutsch, turnt, macht Krafttraining und spielt Keyboard. Ansonsten liest sie leidenschaftlich gern dicke Bücher – am liebsten Johannes-Mario Simmel.

Einen kirchlichen Beruf möchte die Schülerin nicht ergreifen. Im Eschersheimer Gymnasium bereitet sie sich in der zwölften Klasse gleichzeitig auf das deutsche und das französische Abitur vor, außerdem spricht sie Englisch, Spanisch und etwas Italienisch. Internationale Wirtschaftsjuristin will sie einmal werden und am liebsten an einer kleinen amerikanischen Privatuniversität studieren – natürlich nur mit einem Stipendium. Verträgt sich das mit ihrem Einsatz in der Kirche? Natürlich, meint sie. „Sprachen und Wirtschaft – das entspricht einfach mehr meiner Begabung.“ Außerdem wisse sie ohnehin nicht, was sie als Frau mit einem Theologiestudium anfangen solle. „In meiner Familie sind schon so viele Lehrer, das hat mich immer eher abgeschreckt.“

Gundula Stoll

(Frankf. Allg. Zeitung, Rhein-Main-Zeitung, 6.9.99)

Eine katholische Kirche in vielen Sprachen und Nationen

Es ist richtig und notwendig, dass wir uns an der Schwelle zum neuen Jahrtausend intensiv Gedanken darüber machen, wie das Miteinander zwischen der katholischen Ortskirche in Deutschland und den zum Teil schon seit Jahren bei uns wohnenden Schwestern und Brüdern anderer Muttersprachen normalisiert und intensiviert werden kann. Die zurückliegenden Jahre und Jahrzehnte haben da nicht immer einen kooperativen Ansatz verfolgt. Das von Ihnen angesprochene Papier zu einer Neukonzeptionierung der Ausländerpastoral hat vor allen Dingen den Schwerpunkt, das universalkirchliche Miteinander zu stärken

und allen Beteiligten bewusst zu machen, dass es nur eine katholische Kirche in vielen Sprachen und Nationen gibt, die sich dann in ihrer territorialen und lokalen Verfasstheit in der jeweiligen Diözese in ihrer Vielfalt zum Ausdruck bringt. Ich sehe eine besondere Chance darin, dass sich in der Erzdiözese Freiburg wie auch in anderen Diözesen durch die Schaffung neuer Seelsorgeeinheiten eine historische Stunde ergeben hat, in diesen Seelsorgeeinheiten die Missionen anderer Muttersprache als selbstverständlichen, integrierenden und gleichwertigen Bestandteil aufzunehmen, die hauptamtlichen Kräfte in der

muttersprachlichen Pastoral zu selbstverständlichen Mitgliedern in den Seelsorge- und Pastoralteams zu machen und so im neuen Jahrtausend eine Kirche zu bilden, von der unser Erzbischof in seinem berühmten Hirtenbrief von 1989 verheissungsvoll und auch mit einem großen Anspruch gesagt hat:

Wir wollen „miteinander Kirche sein für die Welt von heute“.

*Domkapitular Wolfgang Sauer, Freiburg,
in: Prisutnost,
Mitteilungsblatt der kroat. kath. Mission
Pforzheim-Bruchsal, Nr. 47*

REISE

Ganz Trogir ist eine Schatzkammer

Radovans
Portal

Sie liegt, vom Meer umgeben, auf einer kleinen Insel an der Ostküste der Adria. über eine Brücke kann man sie problemlos vom Festland aus erreichen. Split, die zweitgrößte Stadt Kroatiens, ist mit ihrem Flughafen nur 29 Kilometer ent-

fernt. Romantiker (und Kenner) laufen sie jedoch am liebsten im Rahmen einer Kreuzfahrt mit einem klassischen Motorsegler an. Die Rede ist von Trogir, einem der besonders malerischen Reiseziele in der Region Dalmatien.

Die ganze Altstadt ist eine Schatzkammer. In den Kirchen, Klöstern und Palästen werden Kunstwerke von unschätzbarem Wert aufbewahrt. Zum Beispiel Renaissance-Gemälde des venezianischen Malers Gentile Bellini von Weltbedeutung. Bemalte Kruzifixe aus dem 13. Jahrhundert. Oder gotische Kelche und kostbare Evangeliare. Der größte Schatz der Stadt jedoch, die von den Griechen im 3. Jahrhundert v. Chr.

als „Trigurion“ gegründet wurde, sind ihre einzigartigen Bauwerke.

Hier waren berühmte Steinmetzen am Werk

In Trogir waren die bekanntesten Steinmetzen ihrer Zeit am Werk: Die Meister Mavro und Duknovic, und vor allem der berühmte Meister Radovan. Er meißelte im Jahre 1240 das Portal der Kathedrale von Trogir mit Darstellungen aus dem Neuen Testament – und schuf damit das herausragendste Denkmal der dalmatinischen Steinmetzkunst.

Überhaupt: In Trogir ist das gesamte Repertoire der Stilrichtungen Europas zu finden. Angefangen von antiken Reliefs, über romantische, gotische und Renaissance-Fassaden, bis hin zur klassizistischen Gloriette. Nicht selten sind in Trogir an einem Bauwerk – wie gut am Glockenturm der Kathedrale zu sehen – mehrere Kunstrichtungen vereint. Unbedingt näher anschauen sollte sich der Besucher (neben dem Meisterwerk von Radovan und der Kathedrale) den Fürstenpalast am Stadtplatz. Im Hof des liebevoll restaurierten Gebäudes (heute Gemeindeverwaltung) sind eine ganze Reihe von Inschriften und Wapen der bedeutendsten Adelsgeschlechter und von venezianischen

Fürsten eingemauert. Sehenswert ist auch das große Palais Cipiko. Im Atrium blieb eine alte Trophäe von der Seeschlacht bei Lepanto (1571) erhalten: Ein Hahn – eine Galionsfigur vom Bug eines osmanischen Schiffes.

Vor allem Historiker, Kunstliebhaber oder Architektur-Studenten können sich in der Altstadt von Trogir gar nicht satt sehen. Kein Wunder bei dieser Fülle an profanen und sakralen Pracht-Bauten. In herrlichen Höfen mittelalterlicher Häuser laden kleine Restaurants und Konobas zum Verweilen ein – und zu dalmatinischen Spezialitäten. Auf alle Fälle probieren: Pasticada mit Njoki nach Trogirer Art oder Fischsuppe Brudet. Dazu natürlich auch den passenden Wein: den roten Plavac oder den weißen Pošip.

Übrigens: Wer auf dem Rückweg zu seinem Schiff (oder Hotel) in einer engen Gasse über die Strassenbezeichnung „Kohl-Genscher“ stolpern sollte, der hat keineswegs zu tief ins Glas geschaut. Die nach den beiden deutschen Politikern benannte Gasse gibt es nämlich wirklich im geschichtsträchtigen Trogir von heute – ein Dank an Deutschland, das Kroatien 1991 zuerst als selbständigen Staat anerkannt hatte. (RT)

(Frankfurter Neue Presse, 21. 9. 99)

Unerwünscht – eine Ausstellung ganz besonderer Art

Diese Ausstellung appelliert an die Menschenrechte, will ein Bewusstsein in der Bevölkerung gegen Rassismus und Fremdenfeindlichkeit schaffen und schärfen, und die Vorurteile abbauen...

„Unerwünscht – eine Reise wie keine andere!“ – so heißt der Titel einer Ausstellung, die in Frankfurt am Main ab Mitte Mai 99 zu sehen war, seit dem 30. 8. 1999 in Berlin gastiert und Anfang 2000 in Hamburg sein wird, um danach weiter durch deutsche Städte zu wandern.

Das Thema befasst sich mit Fluchtschicksalen und Zuwanderung von Fremden nach Deutschland, und um das Lebensrecht von Fremden innerhalb Deutschlands. Es ist ein Thema, das die deutsche Bevölkerung besonders beschäftigt, in Polemiken stürzt und Diskrepanzen aufwirft.

Diese Ausstellung ist aber nicht im üblichen Sinne eine Ausstellung, in die man sich begibt, um seine Ästhetik- oder Antiästhetikbedürfnisse zu befriedigen und um visuell-passiv Kunsterlebnis zu genießen – hier wird der Besucher mittels Rollenspiel aktiv miteinbezogen und in existentielle Nöte „gestürzt“. Der Besucher selbst wird zur „fiktiv“ reagierenden Person, indem er in die Rolle einer realen Flüchtlingsbiographie schlüpft, die ausgestattet ist mit einem schweren Schicksal in dessen Heimat, aus der er vor Krieg, Not und Elend nach Deutschland sich zu retten sucht. Grenzpolizisten und Beamte der Einwanderungsbehörde werden von Schauspielern dargestellt, die einzelne Etappen dieser Reise ins Ungewisse simulieren.

Der Besucher, der sich auf dieses Experiment einläßt, hat zunächst die Wahl zwischen zwölf verschiedenen (real existierenden) Flüchtlingsidentitäten. In dieser gewählten Lebensbiographie passiert der „Pseudo-Flüchtling“ dann die ersten Stationen, zunächst spielerisch, locker und entspannt. Die Situation in seiner Pseudo-Heimat empfindet der „Flüchtende“ noch als fremd und unreal, da offenbar eine große innere

Distanz existiert und das Bewusstsein des „Schau-Spiels“ vorherrscht. Die anfängliche unbefangene Lockerheit schwindet allmählich zu Beginn des Verhörs durch einen Bundesgrenzschutzbeamten, den er von seinem Asylgrund in Deutschland überzeugen muss, und mündet schließlich in eine ungemütliche Ernsthaftigkeit als der Flüchtling feststellen muss, daß er auf Unverständnis des Beamten stößt. Das Gespräch wirkt zäh und zermürend. Alle Beteiligten wirken irgendwie betroffen; die bedrückende Atmosphäre ist nahezu fühlbar. Das Gefühl gegen eine Wand zu sprechen, erzeugt Ärger und Frust. Das ignorante Verhalten des Beamten stören und irritieren, erzeugen Ohnmachtsgefühle. Kalter Schweiß bricht aus, gepaart mit Wut und Angstgefühlen gleichzeitig. Ein abruptes, wütendes Aufspringen, wildes Gestikulieren, eine erhobene Stimme... und dann ...das darauffolgende Eingreifen fremder Hände und das Einsperren in eine Abschiebehafzelle könnten das „Theater“ an dieser Stelle beenden. In dieser im Extrem dargestellten Form oder ähnlich könnte die Geschichte für manchen Besucher ablaufen.

Niemand möchte unerwünscht sein und in der Haut eines Asylsuchenden stecken. Für einige Minuten werden deutsche Besucher zu so einer unerwünschten Person. Hautnah, obwohl mit innerer Distanz, kann mancher den Daseinsberechtigungskampf in einem fremden Land aus einer völlig ungewohnten Perspektive versuchen nachzuempfinden; versuchen nachzuvollziehen wie man sich als Fremder fühlt. In diesen Minuten oder zumindest für Bruchteile von Sekunden können sich Wirklichkeit und Fiktion vermischen, und eine distanzlosere, emotionale Ebene wird ermöglicht. Die Identifikation mit einer realen Identität in schau-

spielerisch-aktiver Form hat einen psychodramatischen Aspekt, der einem Beteiligten seine eigene wunde Stelle vergegenwärtigen und Emotionen offenbaren kann, die bislang nie in dieser Art provoziert worden sind.

Deswegen ist eine solche „Aktions-Ausstellung“ sehr effektiv und einzigartig.

Hunderttausende von Flüchtlingen kommen jährlich nach Deutschland, um sicheren Unterschlupf zu suchen. Hierzulande wird nach diesen enormen „Zuwanderungsströmen“ immer weniger nach dem Hintergrund oder Beweggrund gefragt, vielmehr wird negativ verallgemeinert.

Diese internationale Wanderausstellung will diese Ablehnung gegen Fremde verdeutlichen und aufklären, indem jeder, der dazu bereit ist, die Möglichkeit hat, diese abstrakt und dennoch intensiv nachzuempfinden. Anders als übliche Ausstellungen passiver Art wird der Besucher zwangsläufig selbst zum Objekt – er wird benutzt um selbst mitzuwirken, zu gestalten, um gleichzeitig in einen Strudel widerstrebender Gefühle hineingezogen zu werden. Wenn unreflektierte Ängste und Vorurteile in der Gesellschaft existieren, besteht die Gefahr einer Pauschalisierung, und die kann niemals positiv sein. Diese Ausstellung appelliert an die Menschenrechte, will ein Bewusstsein in der Bevölkerung gegen Rassismus und Fremdenfeindlichkeit schaffen und schärfen, und will Vorurteile abbauen, damit Hintergründe aufgedeckt werden und die Fremden hierzulande weniger fremd und weniger unerwünscht empfunden werden. „Die Würde des Menschen ist unantastbar“ könnte das Motto dieser Ausstellung lauten, denn sie würdigt die Menschen, die wenig sagen und doch so viel zu sagen hätten. ■

KOBLENZ

Biskup Culej krizmao 10 krizmanika

Varaždinski biskup mons. Marko Culej predvodio je 26. rujna svečano slavlje podjele sakramenta krizme u HKM Koblenz. Na početku slavlja srdačno ga je pozdravio i zahvalio mu župnik vlč. Alojzije Petrović. Poseban ugođaj ovom krizmanom slavlju dali su mladi misijski glazbenici svojim pjevanjem, sviranjem i recitiranjem. Biskup Culej je pozvao mlade krizmanike da, kao zreli kršćani, obdareni darovima Duha Svetoga, svjedoče svoju kršćansku vjeru u svakodnevnom životu. On je na kraju čestitao samim krizmanicima, njihovim kumovima i roditeljima. Također je zahvalio cijeloj hrvatskoj katoličkoj zajednici u Koblenzu, koja je njemu osobno, kao i biskupiji Varaždin, uvijek rado izlazila ususret. Za svečani bogoslužni ugođaj, kao i za vjeronaučnu pripravu krizmanika, zaslužni su i pastoralna suradnica Dragica Žimbek i Ivo Ivanović.

J. Vranković

Krizmanici HKM Koblenz s biskupom M. Culejom, župnikom A. Petrovićem, pastoralnom suradnicom D. Žimbek i vjeroučiteljem I. Ivanovićem.

BERLIN

Hrvatski paraplegičari na maratonu

U nedjelju, 26. rujna, održan je u Berlinu 26. po redu „Berlinski maraton“ na kojemu je sudjelovalo 27112 natjecatelja iz 73 nacije. Među njima je bilo 22758 trkača, 4179 skatera i 127 natjecatelja u kolicima. Trebalo je prevaliti dužinu od 42 kilometra i 195 metara. Među natjecateljima u kolicima bila su i

dvojica hrvatskih natjecatelja iz Sportskog društva paraplegičara Pule: Mladen Pucarić i Gracijano Turčinović. U klasi iznad 45 godina Mladen Pucarić zauzeo je prvo mjesto s rezultatom 2 sata, 44 minute i 11 sekundi. U ukupnom poretku je 104. Gracijano Turčinović u svojoj klasi do 30 godina postigao

je drugo mjesto u vremenu 1 sata, 51 minuta i 31 sekundi, te je u ukupnom poretku 50. Ovogodišnje sudjelovanje na Berlinskom maratonu, dvojici paraplegičara iz Pule omogućili su: veleposlanstvo RH-ispostava Berlin, Hrvatska katolička misija Berlin, Ivan Florićić, Ivo Zrno, Lovro Misir, Božo Vuletić i Ivan Milardović.

Mnogima je naime samo sudjelovanje na berlinskom maratonu cilj i priznanje. Za invalide je to opet dodatni osjećaj, jer time vlastitom snagom i voljom pobjeđuju vlastitu invalidnost. Osobito rezultat mlađeg hrvatskog maratonca G. Turčinovića pokazuje veliki potencijal. Ali ni njemu niti drugima u toj situaciji nije moguće razviti natjecateljske sposobnosti bez konkretne financijske i moralne podrške. Zato se pomoć hrvatskim sportašima invalidima može poslati na adresu:

**Sportsko društvo paraplegičara,
Zoranićeva 18, HR-52100 Pula,
Kroatien; Istarska banka d.d.,
Pula, 70300003-1419129,
SWIFT: IB PU RH RX.**

Pomoć je naime potrebna za kupnju specijalnog kombija za invalide sportaše. **J.Ž./Z.W.**

Hrvatski paraplegičari maratonci s djelatnicima hrvatskoga veleposlanstva u Berlinu

Nema stranaca, svi smo

„Sada više nitko nije stranac; nitko nije bez građanskoga prava; svi smo mi sugrađani Svetoga i suukučani Božji“, jedan je od zaziva u molitvi vjernika na Danu inozemnih katoličkih misija biskupije Paderborn, održanom 26. rujna 1999. u Paderbornu. Sudjelovale i hrvatske katoličke misije: Bielefeld, Hagen, Dortmund i Siegen.

Tog ranog nedjeljnog jutra, 26. rujna, padala je jaka kiša. Šteta što vrijeme nije lijepo kao jučer, pomislili su mladi i malo stariji vjernici HKM Bielefeld, koji su oko osam sati u dva busa krenuli ispred misijskih prostorija prema Paderbornu. Don Slavko Rako, voditelj Misije od njezina osnutka 1971., bio je uzbuđen i radostan. Bila je to naime nedjelja koju je biskupija Paderborn, u sklopu obilježavanja svoje 1200. obljetnice (799.–1999.) proglasila Danom inozemnih katoličkih misija s područja te biskupije. Pored poljskih, španjolskih, talijanskih, portugalskih i vijetnamskih vjernih zajednica, tu su i četiri hrvatske katoličke zajednice: Bielefeld, Hagen, Siegen i Dortmund. Iz svih tih misija na susret u Paderborn došli su brojni hrvatski katolici autobusima ili osobnim vozilima. Posebno su bili uzbuđeni mladi folkloristi iz Bielefelda i Dortmunda, jer ih je čekao nastup poslije mise.

Svečanu misu u 10 sati, u drevnoj paderbornskoj katedrali, predvodi nadbiskup dr. Johannes Joachim Degenhardt, a suslave generalni vikar Bruno Kresing, referent za strance prelat Josef Luhmann, te više inozemnih svećenika,

među kojima i voditelji hrvatskih katoličkih misija: vlč. Slavko Rako (Bielefeld), vlč. Stjepan Vrdoljak (Hagen), vlč. Jakov Grgić (Siegen) i vlč. Zdravko Čulić (Dortmund). Mladi predstavnici naših misija sudjeluju aktivno i u misi: pripjevni psalam odlično pjeva Marina Mraz, studentica grafičkog dizajna iz Bielefelda; molitvu vjernika čita dr. Silvana Rako iz Bielefelda; pod misom vrlo skladno pjeva i misijski zbor iz Hagen, a mladi iz Siegena prinose na oltar hrvatski pršut i vino. Prinos daro-

va bio je osobito svečan. Svaka nacionalna zajednica prinijela je ono što je specifično za nju, a prinositelji darova bili su odjeveni u tradicionalne narodne nošnje. Darove je primao nadbiskup Degenhardt, koji se sa svim prinositeljima zadržao u kratkom razgovoru.

Nadbiskup Degenhardt u propovijedi ističe važnost jedinstva katoličke vjere i Crkve u mnoštvu razlika. „Jedinstvo naše vjere je Božji dar. Uvijek je međutim potrebno gajiti toleranciju i međusobno poštovanje. Mi, vjernici,

HKM Bielefeld

Misija Bielefeld ima trenutačno oko 3000 vjernika, a obuhvaća još Paderborn, Minden i Herford (grad prijatelj našeg Šibenika). Stariji su još uvijek snažno povezani s Misijom, a mnogi već odlaze u mirovinu. Ima i onih koji žive na relaciji: domovina – Njemačka, kao i obitelji koje su se nakon pokušaja povratka u domovinu ponovno vratile u Njemačku, jer se nisu uspjele integrirati u domovinsko društvo. Među mladima ima 20-ak studentica i studenata, koji su tako-

der usko vezani uz Misiju. One koji su otuđeni od Misije nemoguće je privući natrag. Uglavnom su za Misiju izgubljeni i oni koji stupe u brak s nehrvatskim partnerom. Na nedjeljnu misu u Bielefeldu dolazi prosječno preko 300 vjernika, a u Paderbornu oko stotinu. Vjeronauk se održava redovito, a njeguje se i folklor te organiziraju susreti, izleti, hodočašća. Don Slavko odlično surađuje s hrvatskim svećenikom vlč. Blažom Kovačom, župnikom na jednoj njemačkoj župi.

Tamburaški sastav HKM Bielefeld

nismo sami, nego je Isus Krist s nama. Naš je zadatak ići njegovim putem služenja i predanja. Ljubiti na Isusov način znači prvotno postojati za druge, a ne samo za sebe“. Usto je rekao je to dan radosti i zahvale. Bez obzira na sve razlike, i tim skupom se pokazuje da se može živjeti i moliti zajedno, te tako biti primjerom drugima u svijetu.

Na kraju mise priliku za obraćanje vjernicima i domaćinima skupa dobili su svećenici, odnosno po jedan predstavnik svake nacionalne zajednice. U ime hrvatskih svećenika govorio je vlč. Slavko Rako. On je zahvalio biskupijskom vodstvu na prihvaćanju, razumijevanju i podršci, napose u najtežim ratnim danima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Nadbiskupija Paderborn je inače osobito pomogla brojne projekte gradnje i obnove

suukučani Božji

crkvenih objekata u splitsko-makarskoj nadbiskupiji. „Nadamo se da smo svojom čvrstom vjerom, radošću i nadom i mi ugradili jedan kamenčić u mozaik ove mjesne Crkve“, naglasio je vlč. Rako.

Poslije mise priređen je kulturno-zabavni program u šatoru ispred katedrale. U programu su nastupile i hrvatske misijske folklorne skupine iz Dortmunda i Bielefelda, koje su izvele splet tradicionalnih hrvatskih plesova. Nazočni gledatelji su tražili „Zugabe“, jer su ih oduševili i tamburaši (svirali uživo) i plesači. Voditelj programa posebice je naglasio da folkornu skupinu HKM

Nadbiskupija Paderborn obilježava svoj veliki jubilej raznim manifestacijama kroz cijelu godinu, pod geslom „Više od vjere“. U tom sklopu održava se i reprezentativna izložba u Dijecezanskom muzeju pod nazivom: „Umjetnost i kultura karolinškog vremena. Karlo Veliki i papa Leon III. u Paderbornu“ (od 23. 7. do 1. 11.). Ova izložba ima europski značaj, a održat će se u još tri europska grada, među kojima je i naš Split. **A. Batinić**

Križ koji je pronađen u zidinama jedne crkve na mjestu današnje paderbornske katedrale potječe iz vremena od prije osnutka biskupije Paderborn

1200

Jahre Bistum Paderborn
799-1999

Sv. Liberan: Paderborn – Split

Godine 799. Karlo Veliki prima u Paderbornu papu Leona III., pa na sinodi osnivaju biskupiju Paderborn, te biskupije u Saskoj: Minden, Münster, Osnabrück, Verden i Bremen. Iste godine počinje gradnja paderbornske katedrale. Relikvije sv. Liborija prenose se 836. iz Le Mansa (Francuska) u Paderborn. Obje Crkve sklapaju „savez ljubavi vječnoga bratstva“, koji je nadišao sve sukobe i ratove u Europi do danas. Katedrala dobiva sadašnji oblik između 1225. i 1270., a nakon teškog oštećenja u II. svjetskom ratu, obnovljena je uz neznatne izmjene. Paderborn postaje 1930. nadbiskupijom.

Papa Ivan Pavao II. posjetio je 1996. Paderborn pod geslom „Jedinstveni u nadi“.

Biskupija Paderborn povezana je posebno sa splitsko-makarskom nadbiskupijom preko svetog Liberana (Liboriusa). Sv. Liberan se naime posebice štuje u dolini Neretve, a važi kao zaštitnik protiv bubrežnih bolesti. Stoga je biskupija Paderborn uspostavila partnerske odnose sa splitsko-makarskom nadbiskupijom. Odavde je upućena velika pomoć za izgradnju i obnovu sakralnih objekata u toj biskupiji. Najzaslužniji za to svakako je generalni vikar Bruno Kresing, koji će uskoro biti imenovan počasnim kanonikom splitskoga kaptola.

Izložba

„Umjetnost i kultura karolinškoga vremena. Karlo Veliki i papa Leon III. u Paderbornu“, naziv je reprezentativne izložbe u Dijecezanskom muzeju u Paderbornu, koja se održava od 23. srpnja do 1. studenoga. Izložba sadrži mnoštvo raritetnih i vrlo starih izložaka iz doba ranoga kršćanstva općenito, te iz vremena obraćenja gemanskih plemena na kršćanstvo. Ova će izložba biti postavljena i u Splitu.

Bielefeld već 19 godina vodi i obnavlja pastoralna suradnica Marica Mraz. Odlične folklorne nastupe imale su i ostale nacionalne zajednice. Hrvati su se mogli osvježiti i počastiti domaćim specijalitetima i pićima na zasebnom štandu ispred katedrale, koji je postavila obitelj Nediljka i Frane Čulo, koji drže restoran „Alt Paderborn“ u Paderbornu.

Završni dio Dana inozemnih misija biskupije Paderborn održan je u katedrali klanjanjem Presvetom oltarskom sakramentu, koje je predmolio generalni vikar Kresing, a u molitvi su ponovno sudjele sve inozemne zajednice, pa i hrvatske, odnosno pjevački zbor HKM Hagen.

Folklorna skupina HKM Dortmund

LIMBURG – FRANKFURT

Nova Misija: Main-Taunus/ Hochtaunus

Limburški biskup dr. Franz Kamphaus je svojim dekretom od 10. svibnja 1999., (Az.: 224KF/99/01/3, Amtsblatt des Bistums Limburg, Nr. 7.1.6.1999.), osnovao novu Hrvatsku katoličku župu na području Main-Taunus/Hochtaunus (missio cum cura animarum). Dekret je stupio na snagu 1. srpnja 1999. Ovo područje je izdvojeno iz dosadašnje Hrvatske katoličke župe Frankfurt/M. i obuhvaća područje Main-Taunus i Hochtaunus u limburškoj biskupiji. Sjedište nove Hrvatske katoličke župe je u Kelheim-Münster, Am Kirschplatz 6. Župa broji oko 3400 hrvatskih katolika. Na području župe svake nedjelje slave se tri mise: u 10.30 sati u Bad Homburgu, u 12.00 sati u Bad Sodenu i u 16.00 sati u Hofheimu.

Službeno uvođenje prvog župnika fra Željka Čurkovića bilo je 29. kolovoza pod misom u 12.00 sati u Bad Sodenu. Na početku svete mise je dekan Andreas Unfrid, delegiran u ime biskupije, pozdravio sve nazočne i uveo novoga župnika u službu. Misu je dalje nastavio novi župnik. Propovijed je održao hrvatski delegat fra Josip Klarić.

Na koncu svete mise fra Željko je zahvalio svim dosadašnjim svećenicima i časnim sestrama franjevkama koji su djelovali na ovom području i zaželio mnogo uspjeha novoj pastoralnoj suradnici s. Ljubici Bilobrk, koja je donedavno bila na službi u Ebersbergu. Župnik je iznio program i planove daljnjeg rada, te pozvao vjernike na suradnju i pomoć u pastoralnom radu za opće dobro svih članova župe.

Potom mu je delegat za strance u biskupiji Limburg don Giacomo Giacomel predao župne knjige. Tako je u ovoj svečanoj misi, koju je svirala s. Ljubica, nova župa dobila svoga novoga župnika. Novi župnik je pokrenuo mjesečni informativni listić nove župe pod imenom MTH (Main-Taunus/Hochtaunus). U listiću se nalaze sve najvažnije obavijesti o pastoralnom djelovanju nove župe. ■

ST.GALLEN – PODMILAČJE

Pomoć svetištu Sv. Ive

Započeta gradnja crkvice sv. Ive prema izvornom (srednjovjekovnom) izgledu, a priprema se i gradnja župne kuće s pastoralnim prostorijama.

Fra Vlado Ereš, misionar koji je nakon godina provedenih u katoličkoj misiji Singen-Konstanz prije nekoliko mjeseci pemješten u St. Gallen u Švicarsku, s vjernicima spomenutih misija godina ma je nositelj humanitarne pomoći Hrvatskoj, BiH, Kosovu i Albaniji. Tako su proljetos poslali donaciju za jedno od najstarijih svetišta u BiH, Sv. Ivi u Podmilačju. Svetište koje katolici pohode još od 15. stoljeća srpska okupacijska vojska je 1. ožujka 1993. do temelja razorila, veliku crkvu, a u njenom sklopu i onu staru iz srednjeg vijeka.

Fra Vlado Ereš je ovoga ljeta uručio vrijednu donaciju fra Peri Jurišiću, žup-

niku župe i svetišta u Podmilačju kod Jajca.

Na području Misije St. Gallen, velikim dijelom živi katolički vjernički puk iz Bosne, koji je jako privržen svetištu Sv. Ive u Podmilačju i želi pomoći. Uz vrijednu novčanu pomoć, fra Vlado Ereš je za potrebe župe uručio i deset skupljenih paketa misne odjeće.

Obnova porušene crkve je u tijeku. Crkvice Sv. Ive Kristitelja obnavlja se prema izvornom izgledu – rekao je župnik fra Pero Jurišić, koji se, zajedno s fra Markom Štekićem, i najviše brine za obnovu svetišta. ■

Na ruševinama svetišta Sv. Ive u Podmilačju niče nova crkva. Dar za njezinu izgradnju župniku fra Peri Jurišiću predao je fra Vlado Ereš (u pozadini podmilački župni vikar fra Marko Štekić).

Štovatelji sv. Ive mogu svoju pomoć za gradnju toga svetišta slati na:

P. Vladimir Ereš, Bezirkssparkasse Singen,
Konto-Nr. 3 536 166, BLZ 692 500 35,
Verwendungszweck: Sv. Ivo – Podmilačje
ili na: Kath. Kroaten-Mission, 9000 St. Gallen,
Poštanski konto 90-20868-9, naznaka: Za Podmilačje

STUTTGART

Oproštajna misa u staroj misiji

Proslavljen blagdan Gospe velikoga hrvatskoga zavjeta. Misu predvodio i propovijedao fra Mijo Džolan, župnik i gvardijan na Šćitu u Rami.

U dvorištu stare Misije, u Hohenzollernstr. 11, proslavljen je 26. rujna blagdan Gospe velikoga hrvatskoga zavjeta, što je ujedno bila oproštajna misa za sve vjernike na tom prostoru. Naime, misijska zgrada u kojoj su desetljećima Hrvati u Stuttgartu širili i jačali vjeru, okupljali se na kulturnim susretima i u

humanitarnim programima, bit će sjedište rottemburško-stuttgartske biskupije, a hrvatski svećenici i časne sestre dviju misija dobili su nove prostorije. Slavlje je bilo popraćeno i suzama jer je riječ o mjestu gdje su vjeru u Boga i odanost Crkvi u Hrvata dokazivala tri naraštaja Hrvata u Stuttgartu. Prije

misnog slavlja priređen je recital posvećen Majci.

Misno slavlje, uz domaće svećenike, predvodio je fra Mijo Džolan, gvardijan samostana na Šćitu u Rami. Vjernici su se podsjetili na sva svetišta Majke Božje, osobito na hrvatsko nacionalno svetište u Mariji Bistrici, gdje je 3. listopada prošle godine Ivan Pavao II. proglasio blaženim kardinala Alojzija Stepinca.

Dosadašnja Misija Centar, uz suglasnost crkvenih vlasti, dobila je ime kardinala Alojzija Stepinca koji je bio i ostao inspiracija mnogim svećenicima i kome se u Stuttgartu Hrvati uvijek odužuju molitvom i misama zadušnicama. **M. Sigetić**

BERLIN

Spomenik Marku Maruliću

U utorak, 14. rujna, održan je sastanak svih hrvatskih udruga grada Berlina u prostorijama veleposlanstva RH – ispostava Berlin, uz prisutnost dr. Ive Sanadera, zamjenika ministra MVP RH, prof. dr. Zorana Jašića, veleposlanika RH u SRNJ, dipl. ing. Josipa Pavešića, ministra savjetnika u Berlinu i ostalih suradnika, gosp. Ive Škarića, gradonačelnika Splita, gosp. Miroslava Bulićića, dogradonačelnika Splita i kipara

Slavomira Drinkovića, autora idejnog rješenja za Marulićev spomenik koji bi trebao biti postavljen u Berlinu u povodu 500. obljetnice književnikova rođenja, rođenog i pokopanog u Splitu, a koji je prvi uveo hrvatski jezik u europsku i svjetsku literaturu.

Taj izuzetno važan i vrijedan kulturni događaj za Hrvate planiran je u suradnji s općinom Berlin-Wilmersdorf koja će u svibnju 2000. svečano obilježiti

tridesetu obljetnicu partnerstva sa Splitom.

Pripreme, koje vodi dr. Ivo Sanader, zamjenik ministra vanjskih poslova Republike Hrvatske, dobro napreduju a svečano otvaranje spomenika Marku Maruliću u Berlinu planirano je 5. svibnja iduće godine. Hrvatima u Berlinu upućena ja molba da svojim prilozima pomognu ostvarivanje ovog projekta.

Jozo Župić

vijesti • news

● **Oberhausen** – Susret hrvatske katoličke mladeži Sjeverne Rajne Vestfalije održan je 18. rujna u Oberhausenu pod geslom „Oče, neka bude volja tvoja. Hrvatska mladež ususret Jubileju 2000.“ Misu za mlade predvodio je i propovijedao o. Ivan Široki iz Belišća, a suslavili su prisutni svećenici hrvatskih katoličkih misija. Pod misom je pjevao zbor „M.I.R.“ iz Belišća, a pratili su ih svi prisutni u dvorani. U drugom dijelu susreta održan je kulturni program. Tradicionalne hrvatske plesove i pjesme izvele su misijske folklorne skupine iz Lüdenscheida, Hagena, Moersa, Wuppertala, Essena, Kölna, Dortmund, Düsseldorfa i Oberhausena. Posebno toplo pozdravljen je nastup crkvenog pjevačkog društva „M.I.R.“ iz Belišća, koje je osnovano 1988. Prvi župnik te župe bio je o. Bernard Rubinić, sadašnji voditelj Misije Oberhau-

sen. U zboru pjevaju uglavnom mladi između 15 i 30 godina. Zbor trenutačno vodi Želimir Sušić, profesor glazbene kulture. Zbor je dobio nekoliko prestižnih glazbenih nagrada, a nosilac je plakete i grba grada Belišća. U zabavnom dijelu programa nastupila je grupa „Dobri duhovi“ iz Hamburga. Cijeli tijek susreta mladih snimala je ekipa Hrvatske televizije.

● **Aachen** – Hrvatska katolička zajednica Aachena pripravlja se također za proslavu Velikoga jubileja. Jednom mjesечно će do Božića mise slaviti i propovijedati pozvani gosti-svećenici, koji će također nazočnim vjernicima održavati kratka predavanja. Prvu takvu misu slavio je 12. rujna fra Anto Batinić, a pod misom je pjevala klapa „Ferali“ iz Frankfurta. Poslije mise su svi vjernici bili pozvani na zajednički ručak. Nakon ručka je fra Anto imao kratko predavanje o perspektivi hrvatskih katoličkih misija, odnosno hrvatskih

radnika i iseljenika u Njemačkoj općenito. Posebnu pozornost svratio je na probleme 2. i 3. generacije. Potom je klapa „Ferali“, pod ravnanjem dr. Josipa Lucića, održala koncert tradicionalnih i novijih domoljubnih hrvatskih pjesama. Pjevanje je glasoviru izvršno pratila misijska orguljašica Sanja Živković. Gostima je u ime župne zajednice zahvalio Jakov Dujmić.

● **Stuttgart** – U novim misijskim prostorijama (Heugstiegstr. 18) otvorena je 3.10. izložba fotografija pod nazivom „Bit ćete mi svjedoci“, koja svjedoči o prošlogodišnjem pohodu pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj. Time Misija obilježava prvu obljetnicu proglašenja blaženim Alojzija Stepinca, čije će ime ubuduće nositi ova zajednica, te 10. obljetnicu djelovanja škola na hrvatskom jeziku u pokrajini Baden-Württemberg. Izložbu su otvorili generalni konzul Ilija Lukanović i dogradonačelnik grada Zagreba gosp. Križanac. ■

vijesti • news

• **Metzingen – Schwäbisch Gmünd** – U Metzingenu je 9. listopada održan susret hrvatske katoličke mladeži s područja biskupije Rottenburg-Stuttgart, a ista biskupija je 10. listopada organizirala susret hrvatskih žena u Schwäbisch Gmündu. Na tom susretu je bilo nekoliko stotina žena iz svih hrvatskih katoličkih zajednica.

• **Zagreb** – Njemački Caritas je u suradnji s ministarstvom razvitka, useljeništvu i obnove organizirao seminar s temom „Uspješan povratak“. Seminar je održan od 22. do 24.9. u Zagrebu. Izlaganja su imali socijalni radnici: Stjepan Herceg, Ivan Šarić, Ruža Mijić, Mijo Vidović, Tihomir Vučić, Mile Zubčić i Marko Žarić.

• **Moers** – Redovita („dopunska“) nastava na hrvatskom jeziku započela je u Moersu i ove godine, i to početkom kolovoza. Pohađaju je djeca od prvog do desetog razreda. Nastava se izvodi po hrvatskom školskom programu, u dogovoru s njemačkim školskim vlastima. U misijskim prostorijama održava se vjeronauk i probe pjevanja, a probe folklora, te sviranja na flauti, gitari i klavijaturama održavaju se u dvorani St. Franziskus. Dan zahvale za žetvu svečano je proslavljen na misi 3. listopada.

• **Frankfurt** – S novom školskom godinom u Frankfurtu je počela i redovita vjeronaučna pouka na hrvatskom jeziku. Vjeronauk se održava u misijskim prostorijama i u Höchstu. Ovogodišnja novost je i uvođenje vjeronauka za odrasle, a nastavljeno je održavanje biblijske tečaja. Tečaj priprave za sklapanje crkvenoga braka održan je od 1. do 3. listopada. Sat klanjanja Presvetom oltarskom sakramentu održava se svakoga četvrtka u misijskoj kapelici, a pritom se posebice moli za svećenička i redovnička zvanja, te za bolesnike i potrebe vjernika ove Misije. Započele su i probe pjevanja misijsko-gpjevačkoga zbora.

• **Koblenz** – Dr. Zoran Jašić, veleposlanik RH u Njemačkoj, predao je 17. rujna odlikovanja troje njemačkih sugrađana u Koblenzu. Gospođe Helene Hohenbild i Anu Taubmann i gosp. Detlefa Tanka, na prijedlog Hrvatskog kulturnog društva iz Koblenza, odlikovao je hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman za njihove humanitarne zasluge.

• **Zagreb** – U Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu 19. rujna svečano je predstavljena knjiga Ivana Otta „Ukradeno djetinjstvo. Bleiburg – tragedija koja ne prestaje boljeti“. Pokrovitelj predstavljanja ove vrijedne knjige o hrvatskom stradanju u Bleiburgu i o križnom putu bio je Hrvatski državni sabor, odnosno Komisija za utvrđivanje

ratnih i poratnih žrtava. Knjiga će biti predstavljena i u Mostaru te u nekoliko drugih mjesta. Hrvatska javnost je ugodno iznenađena pojavom ove knjige. Knjiga se može naručiti kod izdavača:

Lijepa naša,
Schwarzbach 9A, 42227 Wuppertal
tel./fax. 02 02/6 48 17 07
E-Mail: VerlagEsic@t-online.de

• ĐAKOVO – SRIJEMSKA MITROVICA

Biskup Đ. Gašparović generlni vikar Srijema

Državno tajništvo Svete Stolice donijelo je odluku da đakovački i srijemski biskup Marin Srakić imenuje pomoćnoga đakovačkog i srijemskog biskupa Đuru Gašparovića svojim generalnim vikarom za Srijem. Dopis Državnog tajništva, koji je potpisao kardinal Angelo Sodano, biskupu Srakiću službeno je priopćio apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giulio Einaudi u tijeku njihova susreta u apostolskoj nuncijaturi RH u Zagrebu 4. rujna. Vatikanski reskript je odgovor na Promemoriju biskupa Srakića od 1. ožujka ove godine, u kojoj je biskup zamolio Svetu Stolicu da se zauzme u pogledu prikladnijega pastoralnog djelovanja u srijemskom dijelu đakovačke i srijemske biskupije koji je sada na području Savezne Republike Jugoslavije.

Na temelju tog dopisa biskupu Gašpareviću, papa Ivan Pavao II., podjeljuje već od sada posebnu ovlast premještati svećenike na tome području, mimo kan. 523. C.I.C. i ondje osobno koordinirati pastoralne aktivnosti, izvještavajući povremeno o tome biskupa mons. Srakića. Odlukom se također određuje da ako novome generalnom vikaru „budu bile potrebne druge ovlasti, moći će ih zatražiti“ te obveza trajnog boravka u Srijemu.

U izjavi za tisak biskupskog odrinarijata u Đakovu objavljenoj tim povodom ističe se kako se predviđa da će uvođenje u službu generalnog vikara za Srijem obaviti u konkatedrali-bazilici u Srijemskoj Mitrovici, u tijeku svečane pontifikalne koncelebrirane mise u utorak 26. listopada, na svetkovinu sv. Dimitrija, zaštitnika Srijemske biskupije. (IKA)

PERSONALIEN

• **P. Mato Pranjić**, OFM Sarajevo, novi je voditelj Hrvatske katoličke misije Klagenfurt (Austrija).

• **P. Sebastijan Golenić**, OFM Zagreb, novi je voditelj HKM St. Pölten (Austrija), a dosadašnji voditelj Misije **p. Zlatko Špehar** imenovan je gvardijanom franjevačkog samostana u Vukovaru.

• **S. Terezija Martić**, pastoralna suradnica HKM Köln, premještena je u HKM Heilbronn umjesto **s. Slavice Pehar**. U HKM Köln došla je **s. Slavica Šimunović**.

• **S. Maksimilijana Palac** namještena je u HKM Augsburg umjesto **s. Izabele Galić**.

• **Ivanka Radočaj** postala je nova (hrvatska) socijalna radnica Caritasa u Aachenu. ■

Vjerujem u život poslije smrti

- Jeste li Vi praktični kršćanin? – Ne. Ples je moje zanimanje. Ali ja ne plešem svoj život. Vjerujem da se život nastavlja poslije smrti. Ali kakav je taj život poslije smrti ja ne znam. Nemam pojma o tomu.
- Vjerujete li u vječni život? – Ni sna o tomu?
- Da!
- Imate li nekakvu predodžbu o tome, možda predožbu jednog plesa? – Ne.

John Neumeier, upravitelj hamburškoga baleta, u razgovoru za novine

FRANKFURT

Hrvatske knjige u gradskoj knjižnici

Kroz knjige reći hvala

Nismo bili sami u teškim danima agresije na Hrvatsku. Bilo je dovoljno pokucati „na tuđa vrata“ i ona su se vrlo često širom otvarala našim zamolbama za potporu. Razumijevanje, sućut a i konkretna pomoć velikodušno nam je bila pružena.

Biti pomognut u nevolji je vrijedan i lijep osjećaj, često važniji od materijalne potpore. Uzratiti pomoć, ne zaboraviti dobro, na dobro odgovoriti dobrim je nenadmašiva duhovna hrana.

AMA Croaticae – Deutschland e.V. pomogla je 1993. mladim hrvatskim izdavačkim kućama pri sudjelovanju na Sajmu knjiga u Frankfurtu. Tada su hrvatski neovisni nakladnici dali na raspolaganje preko 300 knjiga AMACroaticae u Frankfurtu. Mi smo polovicu te vrijedne donacije darovali središnjoj gradskoj knjižnici u Frankfurtu. Knjige poezije, proze, beletristike, esejistike, društvene i humanističke znanosti bit će na raspolaganju čitateljima od jeseni 1999. Dio odabranih knjiga darovan je seminaru za slavistiku na sveučilištu u Frankfurtu. Jedan broj knjiga darovan je gradskoj knjižnici u Wiesbadenu, HKD-u Frankfurt i gradskoj knjižnici u Solinu.

Knjiga je vjerni prijatelj. Stoga vjerujemo da će ovi plodovi hrvatskog duha našem čovjeku u dijaspori, pogotovo našoj drugoj i trećoj generaciji biti od pomoći, pružajući znanje – duhovnu radost. Također se nadamo da će hrvatska knjiga biti pri ruci svim strancima koje bude zanimao hrvatski jezik i kultura.

Igor Grubišić

P.S. Izvadak iz pisma Stadt Frankfurt am Main – Der Magistrat – Stadtbücherei: „im Namen Frau Dr. Pubs, möchten wir Ihnen als Vertreter des AMACROATICA Deutschland e.V. und den kroatischen Verlegern sehr herzlich für die großzügige Bücherspende danken.“

Diese Bücher werden den kroatischen Buchbestand der Zentralbibliothek bereichern und sicher das Interesse der Nutzer und Nutzerinnen dieses Sprachbereichs finden. Ebenfalls danken wir für ihr freundliches Angebot, uns bei der Erschließung der Bücher zu helfen, auf das wir zu gegebener Zeit zurückkommen werden.“ ■

PROF. DR. RADOSLAV KATIČIĆ

Promicatelj hrvatske kulture

Dobitnik Nagrade INE za kulturu za 1999. je prof. dr. Radoslav Katičić, profesor na bečkom sveučilištu

U zagrebačkom Muzeju za umjetnost i obrt na prigodnoj je svečanosti 7. lipnja 1999. uručena tradicionalna godišnja Nagrada INE za promicanje hrvatske kulture u svijetu, čiji je laureat za 1998. godinu vrsni lingvist akademik Radoslav Katičić. Prof. dr. sci. i akademik Radoslav Katičić izuzetna je osobnost hrvatske znanosti i kulture koja je na području slavistike dosegla status najrenomiranijeg hrvatskog stručnjaka u međunarodnim razmjerima. Svojim golemim znanstvenim djelom i djelovanjem neizmjereno je pridonio i još uvijek pridonosi ugledu hrvatske znanosti u Austriji, Europi i svijetu, promičući tako hrvatsku kulturu, a napose hrvatsku književnost i komparativnu kroatistiku. To je izrekao akademik Ranko Marinković, obrazlažući jednoglasnu odluku žirija za dodjelu Nagrade INE za promicanje hrvatske kulture u svijetu, koju je ta najveća nacionalna tvrtka utemeljila u Zagrebu 1995. godine u suradnji s Hrvatskim kulturnim klubom.

Kao vrsni slavist akademik Katičić je ostvario plodan znanstveno istraživački opus, koji je sažet u dvadesetak izvornih znanstvenih monografija te na stotine zasebnih studija i eseja razasutih u recentnoj slavističkoj i književnoj periodici u zemlji i inozemstvu, raznim leksikografskim djelima u više zemalja, te na taj način osvjedočeno pridonosio pridonjanju hrvatske kulture i duhovnosti. U mnogima od tih djela akademik Katičić je upozoravao na povijesne temelje i bitne dimenzije hrvatske kulture kako se pokazuju u svojim počecima i prijelomnim razdobljima. O tome je u više zemalja objavio pri nose na stranim jezicima kojima se u međunarodnim okvirima utemeljuje bitno suvisla i jasno određena kroatistika.

Objašnjavanju hrvatskoga jezika, njegove naravi i njegove povijesti, njegove suvremene pojavnosti i sociolingvističke dimenzije posvetio

je akademik Radoslav Katičić niz publikacija u raznim zemljama i na raznim jezicima koje su tiskane u više prestižnih znanstvenih međunarodnih središta. Za priručnik jezika jugoistočne Europe, što je sada pred izlaženjem u Njemačkoj, napisao je poglavlje o hrvatskom jeziku, a za leksikon o tematici raspadanja Jugoslavije opširniji prinos o jezičnoj situaciji u njoj – što će uvelike pridonijeti objektivnom pojašnjenju kulturnih sličnosti i razlika na tim prostorima.

Tragajući tako za bitnim crtama hrvatske duhovnosti, od prapočetaka tzv. bespismene epohe preko prvih dodira s narodima razvijene pismenosti, preko fenomena glagoljštva te raznih stilskih formacija kojima smo potpuno zakoračili u europski kulturni krug, Katičić svim raspravljenim temama pristupa na novi i suvremen način spajajući dokumentarnu i sigurno utvrđenu građu raznolikih porudjaka.

Od 1972. kao redoviti profesor slavenske filologije predaje na Sveučilištu u Beču. Posebnu je pozornost posvetio radu s gradišćanskim Hrvatima i pridonosio da oni upoznaju šire dimenzije svojega kulturnog identiteta, da svoje hrvatstvo dožive u okviru cjelokupnoga. Osobito se usredotočio na njihov jezik i dileme oko njega, pa je to prikazao i čitateljima njemačkog jezika u krugovima međunarodne slavistike.

Svojim znanstvenim raspravama, objavljenim u stranim publikacijama, poglavito svojim brojnim knjigama te djelovanjem na sveučilištima i akademijama diljem Europe, akademik Radoslav Katičić dao je golem prinos promicanju hrvatske znanosti i kulture u svijetu – pa je zbog toga zaslužio ovu prestižnu nagradu, koja je priznanje i veliko hvala za sve što je učinio za međunarodnu afirmaciju i ugled hrvatske kulture.

Vesna Kukavica

Marijanska svetišta – hrvatska hodočašća u Njemačkoj

Sastavio: Mariofil Soldo

Rješenje pošaljite najkasnije
do 5.XI.1999.

	Oborinska voda od otopljenog snijega	Marijan- sko svetište	Pokazna zamjenica	Bivši no- gometni vratar Dasajev	Načiniti garavim	Glumica Hatcher	Staro- grčka božica usuda	„Čelik“	Haljina, odijelo (tal.)		Dio kose koji se isti- če kao cje- lina (mn.)	„Ujedi- njeni narodi“	Dobitnici najviših nagrada	Tvorac, stvaralac
Vjesnik, glasnik, teklić		▽								Grad u Istri Ivan Cankar				
Marijan- sko svetište	▷							Marijansko svetište Zdravo ra- sudivanje	▷					
Pisac knjige „Duše robova“												Uršula Tolj Političar Starčević		
Joško Eterović			Bogatun Onassis Drugo, ostalo	▷			„Opća tarifa“ Platno od domaće svile	▷		Glumac Martino- vić (sin) Tovarači				
Izabrani ljudi						Emil Glad Umjetni- čka radio- nica	▷		Desetica u kartama Japan					
Košarkaš Tabak				Inačica Crkvena molitva	▷									Anoda rentgens- ke cijevi
Mlađe kamenito doba									Pjesnik Mali tanjur					
Ivan Raos			Učestali glagol Stid	▷								Indij Dobro- plaćena služba		
Ugljik		Način pisanja Marijansko svetište	▷				Mario Ančić	Biljka štitarka (mirodija) „Amper“	▷				„Tona“ Kantauto- rica Kos	
Bivša rock-grupa Branimira Štulića					Poljopri- vredno dobro						Sve ... ništa Uzvik za izražavanje boli			
	Automobil- ska oznaka za Nigeriju 12	▷			Jamajka Zagrebač- ka glumica Kašpar	▷		Rano ustajanje Ljubitelj starina	▷					
Ženske hlače u orijental- nom stilu							Treći dan u tjednu Pasta za cipele	▷						
Vijeće Europe			Donositi jare (koza) Poguren, pognut	▷						Slatkovo- dna riba, grgeč Ante Peterlić				
Novčana jedinica u Afgani- stanu						Pjega, mrlja Vinko Kraljević	▷				Urugvaj Stanje osamje- nosti		Kisik Sorta ruža	
Šipak, mograd				Obar, Obarac Javni poziv	▷				Rodenje djeteta Neven Orhel					
Košarka- ški klub iz Berlina					Siguran kao vrbov... Šarena papiga	▷				Svečana dvorana Formacija aviona u letu				
Odsjek vremena razvijanju čega						Izložba inovacija Ilan Kabiljo	▷					Prvi samo- glasnik Elvira Voća		Aktinij
Splitska pjevačica „Ante“									Zimze- lena biljka Uran	▷				
Tomislav Neralić			... kao pero	▷			Ogranak rijeke ili većeg potoka	▷						

FRA JURAJ DRAGIŠIĆ

U čežnji za rodnim krajem

Uz 500. obljetnicu Dragišićeva djela „O naravi nebeskih duhova koje nazivamo anđelima“

„Od prirode nas vuče ljubav za našim rodnim zavičajem i sili nas da volimo ona mjesta po kojima smo kao djeca puzali.“

Ovako je prije pet stoljeća fra Juraj Dragišić (latinsko ime Georgius Benignus Argentinensis Salvatus) izrazio poštovanje i ljubav prema svom zavičaju, sjeveroistočnoj Bosni, u svom teološkom spisu „O naravi nebeskih duhova koje nazivamo anđelima“ („De natura coelestium spirituum quos Angelos vocamus“, Firenca, 1499.).

Proteklo je pet godina od žalosnog i sramotnog pada Srebrenice pod srpsku vlast. Ova najnovija bosanskohercegovačka tragedija nas podsjeća na još jednu, veću i pogubniju za hrvatsko pučanstvo – pad Bosne pod Turske u 15. stoljeću.

Stoga se sjećamo najslavnijeg i najučenijeg Srebrenčanina fra Juraja Dragišića. Podrijetlom iz plemićke obitelji, rođen je u Srebrenici oko 1445. U Srebrenici je bila središnjica Bosanske franjevačke provincije – Bosne Srebrenice – u čijem je okrilju Dragišić stekao osnovnu i srednjoškolsku izobrazbu. Poslije pada Bosne pod Osmanlije 1463., Dragišić ide u Zadar, potom u Feraru (Italija). Iz razgovora s jednim od najvećih poznavatelja povijesti BiH, dr. fra Andrijom Zirdumom (umirovljenim profesorom Franjevačke teologije u Sarajevu), doznajemo da je Dragišić nastavio studij teologije u Ferari, Paviji, Bolonji i Padovi, a za svećenika je zaređen u Bolonji 1469. Poslije odlazi u Rim, gdje sreće kardinala Besariona koji je smatran jednim od najuglednijih filozofa i teologa svoga doba. Kad je u jednoj teološkoj raspravi mladi Dragišić branio i obranio Besariona, to ih je zbližilo, što je utjecalo na daljnji život mladog i poletnog Dragišića.

Dragišić 1472. odlazi za profesora u Urbano i zbližuje se s vladarskim

dvorom Montefeltro. Također postaje građaninom Urbana i učiteljem dužova sina. U Urbanu je predavao desetak godina, a onda je nastavio studij u Oxfordu i Parizu. Odatle je otišao u Sv. Zemlju iz koje je ponio moći sv. Ivana Krstitelja i ostavio ih u Dubrovniku. Vratio se u Firencu 1482., gdje je bilo središnje franjevačko učilište kojemu on postaje ravnateljem 1488. Bio je poštovan i stekao je glas jednog od najučenijih ljudi onoga vremena. Čak ga je i plemićka obitelj Salviati primila u svoju obitelj. Poštovao ga je i toskanski nadvojvoda Medici, vrli zaštitnik učenjaka i umjetnika. U njegovoj je palači Dragišić predsjedavao raspravama.

Dragišić je izabran za provincijala Toskanske franjevačke provincije 1490. No, kada je bio kandidat i za generala, tomu se usprotivio aktualni general pa mu je bio onemogućen ponovni izbor nakon čega je došlo do nezadovoljstva u firentinskom samostanu. Dragišić je premješten i zabranjen mu je pristup u samostan. Odlazi za profesora u Pizu, ali zbog političkih nemira ne ostaje dugo. Budući da je bio prijatelj obitelji Medici, pobunjenici su ga stavili u okove i držali uhićenoga jedanaest dana. Morao je odmah napustiti Toskansku provinciju.

Vratio se u Bosnu, u svoj rodni zavičaj, gdje je želio nastaviti svoje aktivnosti, ali mu to političke prilike nisu omogućavale. Prihvaćen je u Dubrovniku, gdje je držao zapažene korizmene propovijedi. Kako je dubrovački nadbiskup Sacco bio stalno odsutan (vršio je dužnost gradskog upravitelja u Rimu) imenovao je Dragišića generalnim vikarom Dubrovačke nadbiskupije po želji Dubrovčana. Ali Dragišić to nikada nije obnašao. U Dubrovniku je u to doba bilo veliko zanimanje za književnost, filozofiju, teologiju i druge znanosti, pa je Dragišić držao predavanja,

vodio znanstvene rasprave i propovijedao. Njegovi ga prijatelji u Firenci nisu zaboravili. Na njihovu je zamolbu branio njihovog glasovitog sugrađanina dominikanca Savonarolu i tiskao djelo o tome – „Prophetiae solutiones“ 1497. Dragišić je najvjerojatnije ostao u Dubrovniku do 1500., jer je te godine bio sudionik u petočlanoj Komisiji u Rimu, koja je nakon općeg franjevačkog sabora pripremila nove franjevačke uredbe. Poslije sabora postavljen je za ravnatelja rimskog učilišta.

Papa Julije II. ga je imenovao biskupom u gradu Cagli (kneževina Urbano) 1507., gdje je bio profesor. Potom je 1512. imenovan nazaretskim nadbiskupom sa sjedištem u Barleti. Zdušno je i marljivo sudjelovao na V. lateranskom crkvenom saboru (1512.–1517.). Posljednje mu je djelo – „Artis Dialecticae praecepta“ – tiskano u Rimu 1520. Te je godine i umro najvjerojatnije u Barleti.

Počiva daleko od svoje Srebrenice, što je nažalost sudbina mnogih bosanskohercegovačkih Hrvata.

Također su značajna Dragišićeva tiskana djela: „Dialectica nova“ 1488., „Mirabilia LXXVII“ 1489., „Oratio funebris pro Junio Georgio habita“ 1499., „Defensio optimi ac integerrimi viri illius Joannis Reuchlin“ 1518. (sva tiskana u Italiji).

Fra Juraj Dragišić nikad nije zaboravio svoje progonstvo iz Bosne, te je uvijek pomagao prognane i ugrožene. Čak su ga i Židovi 1493. molili da ih brani od napadaja. Da se bavio samo znanstvenim radom, svakako bi ostavio još više djela. No, i ovako imamo još oko dvadesetak njegovih djela koja su ostala u rukopisu. Ovo je također poziv svim hrvatskim latinistima diljem svijeta da se prihvate izučavanja preostalih djela ovoga znamenitoga teologa, filozofa, filologa, humanista i domoljuba.

Mr. Ljerka Lukić, Toronto

ÜBERSETZUNGSBÜRO MARIJAN MAJIĆ (M.A.) BDÜ

**Vaš tumač i prevoditelj
mr. Marijan Majić**

Landgrafenstraße 11
60486 Frankfurt (Bockenheim)

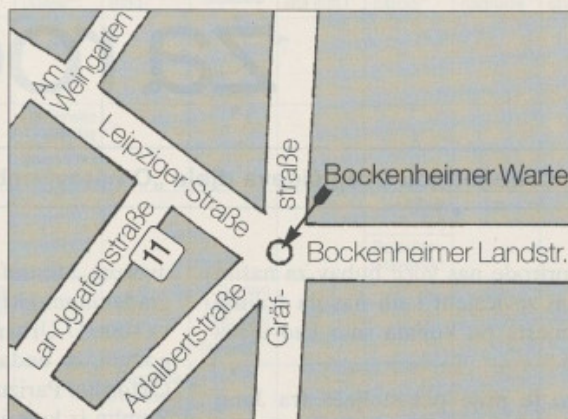
(u blizini Generalnog konzulata Republike Hrvatske)

U-Bahn: U6 i U7; tramvaj: 16

Stajalište: Bockenheimer Warte ili Leipziger Straße

Telefon: 069/700 367

Telefax: 069/97 07 43 57

PRIJEVODI

- Ovjereni prijevodi i hitni servis za hrvatski, njemački, engleski i španjolski jezik. Dokument pošaljite telefaksom i prijevod će Vam biti dostavljen u najkraćem roku.

MONIKA LOVRIĆ

dipl. prevoditelj i sudski tumač.

Tel. 02 21/4 30 32 30 • fax 4 30 32 41 • E-Mail: LOVRAM@aol.com

• Prodajem započetu gradnju

na vrlo atraktivnoj lokaciji u Zagrebu iznad Sv. Duha (zatvoren suteran s prvom dekom), s kompletnim materijalom za dovršenje kuće (Rohbau) gabarita 7+9x12 m (suteran, prizemlje, kat i potkrovlje), na čestici od 622 m² s postojećim manjim

objektom. Asfaltni prilaz, urbanistički uvjeti, provedena parcelacija, struja, kanalizacija, gruntovno vlasništvo, čist prijenos.

Cijena 130 000 DM.

Tel.: 04 21/3 35 73 25

ili E-Mail: zanic@01019freenet.de

• Ispravak

U razgovoru s prof. R. Grgecom, Žz 8-9/1999, potkala se pogreška u imenu autora knjige „Od one barbarske noći“. Knjigu je napisao kardinal Jan Ch. Korec.

ST.GALLEN – ŠVICARSKA**Molitveni izlet 200 žena**

Hrvatska katolička misija St. Gallen u Švicarskoj, sa svojim voditeljem fra Vladom Erešom i misijskom suradnicom Nevenkom Mišić, nastavlja dobru i nadasve uspješnu tradiciju svoga prethodnika fra Milana Lončara organizirajući tradicionalni molitveni susret žena, majki, supruga i djevojaka u molitvena središta. Tako je to bilo i ove godine, a na izletu je bilo oko 200 osoba.

U ranim jutarnjim satima uputili smo se iz raznih misijskih središta u marijansko

svetište Wigratzbad kod Lindaua u Njemačkoj. To svetište čuvaju, njeguju i uređuju hrvatske sestre iz družbe Služavki Kristovih.

Na svakom koraku svetišta osjeća se urednost prekrasne crkve i cijelog svetišta.

U svetištu je goste pozdravio i održao dirljiv govor upravitelj dr. Gleser, koji je objasnio nastanak i važnost svetišta, posebno zahvaljujući hrvatskim sestrama. Nakon toga slijedila je mogućnost za sv.

ispovijed te svečana sv. misa koju je predvodio fra Vlado Ereš. Cijelu sv. misu pratila je na orguljama s. Ivanka, koja inače svira i njemačke mise.

Nakon toga smo ručali u blagovaonici kod svetišta. U crkvi smo zatim izmolili križni put koji je fra Vlado spontano predložio.

Za uspomenu i za vas, poštovani čitatelji, napravili smo prigodnu fotografiju. Knjuzi smo svojim domovima sretni i zadovoljni. Na putu u autobusima već smo planirali idući susret, kako rekoše, sa sigurno još više žena. Ovakvi izleti osvježavaju zajednicu i donose rast vjere u pojedincima i u svima nama.

USKOPLJE

Svečani zavjeti
dviju sestara

Pod pučkom misom, na samu Gospojinu, u Uskoplju su pred nekoliko tisuća vjernika, svečane redovničke zavjete položile časne sestre Martina Katović (Uskoplje) i Nada Grgić (Oštra Luka) iz družbe Klanjateljica Krvi Kristove. O svom životu i djelovanju župu su kroz trodnevnicu upoznale same sestre, a obredu polaganja zavjeta bile su prisutne njihove redovničke poglavarice. Mise je slavio i propovijedao salezijanac Niko Šošić. ■

Posljednju misu za Hrvate u bivšem misijskom dvorištu u Stuttgartu slavio je ramski gvardijan fra Mijo Dožlan

Folklorna skupina HKM Bielefeld
izvela je nekoliko tradicionalnih
hrvatskih plesova

PADERBORN

„Tag der ausländischen Missionen“

U sklopu proslave
1200. obljetnice biskupije
Paderborn 26. rujna 1999.
priređen je u Paderbornu
„Dan inozemnih misija“. U
toj manifestaciji aktivno
su sudjelovale i četiri
hrvatske katoličke misije
s područja te nadbisku-
pije: Bielefeld, Dortmund,
Hagen i Siegen.

▲ Mlade plesačice
i plesači španjolske
katoličke misije
pokazali su blistavu
ljepotu tradicionalnih
nošnji i živost
flamenga

◀ Tamburaški sastav
HKM Dortmund
privukao je svojim
sviranjem i pjevanjem
pozornost gledatelja